

Slniečko

ČÍSLO 4

ROČNÍK II (XXIV)

DECEMBER 1969

CENA 3 KČS

Jozef Ciger Hronský

O ZLATEJ NEVESTE / Kde bolo, tam bolo, žil raz princ, ktorý sa mal ženiť, ale pred svadbou sa mu snívalo, aby sa neženil, kým si nenájde nevestu, ktorá nebola ani na slnku, ani na mesiaci, ani vo vetre, ani pod oblohou nebeskou.

ILUSTROVAL JÁN LEBIS

Keď svitalo, už aj budil najvernejšieho svojho sluhu a rozkázal mu kone sedieť, aby mohli ulietnuť zo zámku sťa vo vetre.

Sedem dní a sedem nocí cválal princ so svojím sluhom a na ôsmy deň sa dostali pod vrch k starej vrbe.

Pod vrbou sedela stará baba, ktorá mala aspoň sto rokov, akže nie tisíc.

„Pánboh ti daj dobrý deň, babka,“ hovorí princ, „povedzže mi, či nevieš o takej neveste, čo nebola ani na slnku, ani na mesiaci, ani vo vetre, ani pod oblohou nebeskou?“

„Neviem, kto si,“ hovorí babka, lebo je taká stará, že ani oči otvoriť nevládze. „Otvor mi oči, podopri mi viečka a možnože ti poradím.“ Podoprel princ babke viečka, sluha podoprel i starú vrbu, aby sa nezvalila, a tu sa baba ozvala.

„Hneď som vedela, akí ste ľudia, ani vidieť som vás nemusela. Ale keď ste opatрили i moju vrbu, nuž čosi vám len poviem. V tretej doline je lúka, na tej lúke peň a pod pňom sedí sliepka. Ty, princ, sliepku neodháňaj, ani sa jej veľmi neprizeraj, ale dočkaj polnoc, pokým sliepka sama nevstane, O polnoci sa pôjde napiť vody, a vtedy chytro uchyť z troch vajec jedno, lebo tá sliepka na troch vajciach sedí. A keď už budeš mať vajce, nemeškaj, ani sa neobzri, len utekaj ku mne. Vo vajci je tvoja zlatá nevesta. Ak nájdeš taký hostinec, kde budú mať tristoraké jedlá, môžeš vajce rozbiť, nevestu si uhostiť a potom už bude navždy tvoja. Ale ak ju dobre nepohostíš, hneď ti umrie.“

I pobral sa princ so sluhom, našli tretiu dolinu, v doline lúku a na lúke peň. Pod pňom sedela sliepka, ale sa na ňu veľmi neprizerali, len sa neďaleko usadili a čakali polnoc. O polnoci princ uchytil vajce a utekal, utekal, ani sa neobzrel, hoci sa mu aj zdalo, že mu niekto za chrbtom narieka.

Šťastlivo sa dostal k starej babe, pekne sa

jej poďakoval a hneď za tmy sa pobral ďalej aj so svojím sluhom.

Keď sa celkom rozvidnelo, vidí princ, že sluha je celý popálený.

„Čože sa ti stalo, sluha môj verný?“

„Noc má svoju moc, kto nocou chodí, hocičo sa mu prihodí,“ odpovedal sluha, ale viac nevyzradil.

Na druhý deň sa dostali do hostinca a tu sa zastavili, vyzvedali, či by hostinský vedel prichystať tristoraké jedlá.

Hostinský všetko sľúbil, i varili, piekli a do druhého dňa všetko malo byť hotové. Hostinský si myslel, že bude mať plný hostinec hostí, a nenašlo sa čudoval, keď si k stolu prisadli i ba dvaja ľudia.

No princ bol netrpezlivý, ani sa dobre nepozrel na prikryté stoly, myslel si, že je všetko v poriadku, sadol si a klopol na vajce.

Keď sa vajce rozpuklo, vylúpila sa z neho krásna panna, zlatá nevesta, až sa tak celý hostinec ožiaril.

A krásna nevesta sa hneď usmiala.

„Ďakujem ti, princ, že si ma sem pozval, veď som už sedem rokov nejedla. Ale musím sa presvedčiť, či ma uživíš, len tak budem tvojou ženou.“

I začala rátať jedlá.

A tu vysvitlo, že ich je len dvesto, lebo si hostinský myslel, že ich nikto rátať nebude.

„Ej, princ, nenachoval si ma ani na prvom raze, na druhom by to mohlo byť ešte horšie,“ vzdychla zlatá nevesta a hneď aj sklonila hlavu a umrela. A tak musel byť namiesto svadby pohreb.

Princ len že si oči nevyplakal, za dva dni ani slova nepreriekol. Sluhovi ho bolo ľúto, začal ho tešiť, utešovať:

„Pán môj, už vidím, žiaľ by ťa do hrobu priviedol, nuž musím ti niečo povedať. Keď si uchytil vajce, sliepka zaškriekala, plameňom

KRIK

Ludvík Aškenazy

Človek sa narodí a hneď kričí.

Nikto mu nerozumie,
ale všetkých potešil.

To som ja! vrieska človek,
prišiel som žiť.

Som tu dobre?

Narodil som sa u dobrých ľudí?

V poriadnom storočí?

Nevediem náhodou vojnu?

Je tu zrušené otroctvo?

Mám správnu farbu
kože?

Vhodný pôvod?

Smiem dýchať?

Tak ďakujem.

M. D.

začala šibať, skoro ma spálila, ale nech bolo, ako bolo, uchytil som i ja jedno vajce a vďačne ti ho dám.

Zaradoval sa princ, objal svojho sluhu a hneď začali hľadať hostinec, kde by kuchári vedeli pripraviť tristoraké jedlá.

I varilo sa, pieklo, chystala sa hostina, a keď bolo všetko na stoloch, netrpezlivý princ klopol na vajce, až sa rozpuklo.

Len čo sa trochu odškerilo, ožiaril sa celý hostinec, stáby dve slnká zasadli za stôl, a panna ešte krajšia ako tá prvá usmiala sa na princa.

„Ďakujem ti, princ, že si ma pozval na hostinu, ale ak chceš, aby som bola tvojou ženou,

musím sa presvedčiť, či ma uživíš,“ povedala a začala rátať jedlá.

Ono jedál zasa nebolo tristo, iba dvesto päťdesiat.

Zarútila sa zlatá panna, ničoho sa nedotkla, hlavu sklonila a bolo po nej. A miesto druhej hostiny bol druhý pohreb.

Princ plakal, nariekal, lebo sa mu zlata nevesta veľmi páčila. Tri dni slova nepovedal a verný sluha nevedel, ako sa mu prihovoriť.

Napokon začal takto:

„Pán môj, vidím, srdce by ti mohlo puknúť od žiaľu, nuž musím ti niečo povedať. Neboli by ma v tú noc tak veľmi opálili tie plamene, ale som si myslel, že keď už mám druhé vajce,

ani tretie tam nenechám. Uchytil som ho, tu je a vďačne ti ho dám.

Zaradoval sa princ, slzy mu od radosti padali a hneď začal hostinec vyhľadávať.

Hľadal ho, hľadal, pokiaľ súci nenašiel. Hostinu rozkázal, ale zas by sa nebol staral, čo pečú, čo varia, keby sluhovi nebolo prišlo na um chytro spočítať jedlá, či sú tristoraké.

Veru teraz ani jedno nechýbalo!

A krásna panna neumrela.

Z každého jedla odštipla za náprstok, a keď sa najedla, objala princa a povedala mu, že ich už teraz nič nerozdvojí.

Do kráľovského zámku mali už len deň cesty a chceli si trochu odpočinúť. Neďaleko našli

dom a v dome babu, čo mala oči ako iskry, a keď pozrela na hostí, zaraz vedela, kto to prišiel a ako ich má uvítať.

I hostila ich, princa a sluhu opájala a na princeznú, zlatú nevestu, sa milo usmievala. A keď chlapi pospali, pozvala princeznú do záhrady, že jej ukáže, čoho niet v siedmich krajinách.

Zaviedla ju k hľbočiznej studni, z ktorej sa pre veľkú hĺbku iba raz za deň ukázalo vedro. Ale čo aká hľboká bola studňa, na dne sa svietilo, akoby ta slnko nazeralo. Veľmi neobyčajná studňa.

Princezná sa dívala do podivnej studne, a keď sa hodne nachýlila, baba ju posotila, a bo-

lo po zlatej neveste. Letela, letela, a keď sa dotkla vody, zmenila sa na zlatú rybku.

Baba vbehla do domu, vyvolala z komory svoju vnučku, umyla ju, obliekla, za princeznú vystrojila a posadila vedľa princa.

Keď sluha otvoril oči, hneď pobadal, čo sa stalo, ale bolo mu ľúto pána, nuž nepovedal ani slova. Ak nezbadá, nech nezbadá, nebude mu smutno, pomyslel si a začal pána budiť, aby sa už odtiaľto pobrali.

Princ veru nič nepobadal, veselo sa uberal ďalej, a keď ho baba prosila, aby i ju pojal do zámku, ani len nerozmýšľal, všetko jej povolil, ba i svoju nevestu na ňu zveril, a potom sa všetci tak rozbehli, že po kráľovský zámok ani nezastali.

Rok trvala svadba na kráľovskom zámku, schádzali sa hostia z celého sveta, lebo každý chcel vidieť nevestu, čo nebola ani na slnku, ani na mesiaci, ani vo vetre, ba ani pod oblohou nebeskou.

Princ bol veselý, ničoho si nevšímal, iba to mu bolo podivné, že ho sluha často vyvoláva k tej hlbokjej studni.

Tak to bolo rok, i druhý rok, až na siedmy rok, keď raz prišli k studni, práve vychádzalo vedro a vo vedre pláva zlatá rybka. Pláva, pláva, všetci ju chytajú, ale ona sa dá chytiť iba princovi.

„Sám si si ju ulovil, princ,“ hovorí sluha, „sám ju musíš aj zjesť!“

Princ pristal a kuchári dostali rozkaz, aby rybu pripravili.

A tu priletí baba, začne nariekať, prehovárať, že ryba zo studne nie je dobrá a keby z nej princ jedol, že do rána umrie.

Nuž kuchári hodili rybu do ohňa, sluhovia i šupiny pozmetali a všetko spálili.

Lenže ako sa tu mnohí vráždili, jeden zo sluhov na papuči vyniesol šupinku a práve pod princovým oblokom ju stratil.

Ráno, keď sa princ prebudil, nechcel veriť vlastným očiam: za jednu noc vyrástol pod oblokom utešený strom, hneď aj zakvitol a naďaleko rozvoniaval.

Princ pobudil celý palác, obliekol sa a utekal do záhrady.

Ale keď vybehol, baba už tam bedákala a všetkých prehovárala, že sa ona v zázrakoch vyzná a že ten strom je hotové nešťastie.

„Sluhovia, len vy chytro berte sekery,“ rozkázala baba, „strom rozsekajte a takú vatru rozložte, aby aj korene vyhoreli!“

Stalo sa, ako baba chcela. Sluhovia rúbali, plamene pálili, ale prišiel vietor a odviaľ jeden lístok.

Letel lístok, sadol na cestu, a keď sa zeme dotkol, zaraz sa zmenil na zlatú obrúčku.

Na druhý deň išla cestou jedna starenka, zazrela čosi na ceste svietiť, a keď sa prihla, mala zlatú obrúčku. Mala ju, nemala, hneď si zaumienila, že zlatú obrúčku zanesie do zámku, lebo kto iný by stratil takú vec ako niekto z kráľovej rodiny?

Ale do zámku treba sa sviatočne pristrojiť, nuž zašla domov, začala sa obliekať a za ten čas zaviesla obrúčku na kliniec na stenu.

A keď si starenka zakladala sviatočnú šatku, len sa jej tu ktosi ozve za chrbtom:

„Jaj, mamka moja, sedem rokov som už nejedla, nože mi niečo dajte!“

Prestrašila sa starenka, a keď sa obzrela, zastavilo jej i dych.

Na klinčeku visela na šatôčke prekrásna panna a len sa tak svietilo všetko okolo nej.

„Jaj, mamka moja, ničoho sa neľakajte, a keď som už ožila, do štarti vás budem opatrovať, len ma hladom neumorte, najesť sa mi dajte, za dcéru ma prijmite.“

Mala starenka, čo mala, mnoho toho nemala, iba jedno uvarené vajce, nuž o to sa po delila so zlatou pannou.

Keď sa zlatá nevesta najedla, povie starenke:

„Mamka, mladá som, zdravá som, robiť sa mi chce a bez zárobku by sme ani nevyžili, nuž pošlite vy mňa do kráľovskej záhrady okopávať.“

Akože ňa poslať, dievka moja, keď si taká neobyčajná, akoby si sa za princeznú bola narodila? Záhradník by sa čudoval a ostatné kopáčky by sa ti neprestajne prizerali.“

„Veď ja si pomôžem,“ povedala zlatá panna, vošla do komory, naznášala handier a tak sa poobkrúcala, že ju i sama starenka ledva poznala.

Tak išla na roboty do kráľovskej záhrady.

Záhradník sa nečudoval, kopáčky nič nezbadali, ale keď okolo robotníčok prechádzal princ, pobadal dievkine krásne oči, darmo bola v handrách oblečená.

„Ej, dievka moja, nože odtiahni trocha ručník, aby som ti videl do tváre,“ prihovoril sa jej.

Ale dievka sa tým väčšmi odvracala, iba v robote sa ponáhľala, akoby všetky robotníčky chcela predbehnúť. Princovi čosi nedalo pokoja, na druhý deň zasa vyšiel do záhrady a zastal pri zababušenej robotníčke.

„Keď sa nechceš ukázať,“ hovorí jej, nuž mi aspoň povedz, čo sa ti tej noci snívalo.“

„Veru sa mi o princovi snívalo celú noc.“

„A čože takého?“

„Nuž snívalo sa mi, že žil raz princ, čo chcel mať takú ženu, ktorá nebola ani na slnku, ani na mesiaci, ani vo vetre, ani pod oblohou nebeskou. A keď starej babe viečka podoprel, poradila mu sliepku s troma vajcami, a tak si šiel po vajce do tretej doliny.“

Takto mu začala dievka rozprávať a všetko do konca vyrozprávala, ako sa čo stalo. I poznal ju princ.

Pojal ju do zámku a tam ju ukryl.

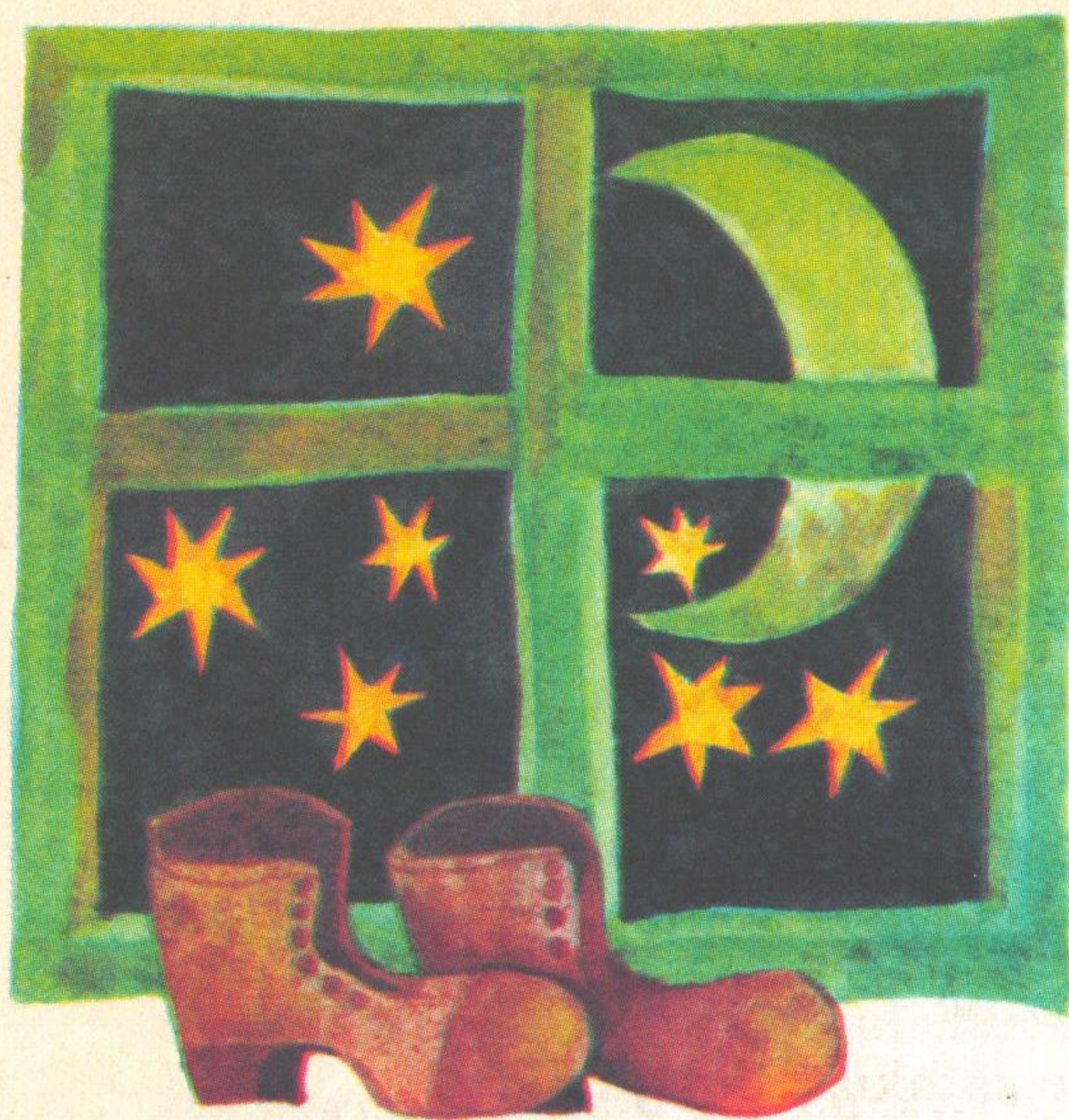
Potom pozval najmúdrejších starcov zo svojej krajiny, usadil sa medzi nich so svojou podvrhnutou ženou a spýtal sa ich:

„Poradte mi, čo zaslúži ten, kto by zahubil najkrajšiu pannu na svete?“

Starci dlho nerozmýšľali a usúdili, že klamárov treba v kolese lámať. A tak sa i stalo s babou a jej vnučkou.

Na zámku bola nová svadba, ženil sa princ a bral si zlatú nevestu. Táto svadba neskončila sa podnes, muzikanti ešte i dnes vyhrávajú, hostia tancujú, a kto neverí, nech ta uteká a nech sa o tom presvedčí.

Pochod cínových vojačikov

Elena Holbová

*Do vašich sníčkov vhuĽneme —
zavrite, deti, oĽká.
Tma kráĽa pomaly,
veliteľ na ňu počká.
Zavrite chytró oĽká.*

*Raz, dva, raz, dva, už pôjdeme,
pesniĽku trubaĽ trúbí,
vojaci v plnej paráde
skladajú najprv sľuby
a trubaĽ pritom trúbí.*

*Bubon už dáva znamenie!
Neodleť, plachý sník.
Zakry nás dlhou rozprávkou,
nech nevie o nás nik,
len my a ty — náš sník ...*

Mikuláš

Rudolf KlaĽko

Piateho decembra večer nemohol Ľurko nijako zaspáť, hoci v izbe bolo tma a on už hodnú chvíľu ležal v posteli. Ležal tvárou k obloku, v ktorom stáli jeho pekne vyĽistené topánky. Rozmýšľal, ako to Mikuláš otvorí zvonku oblok a Ľo mu vloží do topánok. Ba Ľi je naozaj pravda, že to roznáša Mikuláš? Veď si Ľurko dobre poobzeral výklady obchodov a videl, koľko tam bolo všakových Mikulášov a Ľertíkov, i to videl, ako ich ľudia kupovali.

Ako tak rozmýšľal, priodchýlili sa dvere zo susednej izby, ktosi tichuĽko vošiel, priblížil sa k obloku, otvoril ho a posvietil si baterkou. Ľurko dobre otvoriloĽi a celkom dobre videl, ako mamiĽka vkladá Ľosi do topánok. Nemohol sa zdržať a vykriĽol:

„MamiĽka moja drahá, tak ty si to ten Mikuláš!“

SlnieĽko 1927

MaĽiatko a stromĽek

Mária JanĽová

Hanka a Katka sa ráno zobudili a dívali sa na vianoĽný stromĽek.

„Aký je krásny!“ vydýchla Katka.

„A ako sa ligoce!“ zašepkala Hanka.

„Ukážme ho VrĽke!“ povedali obe naraz. Hľadali maĽiatko, po celom dome ho hľadali, VrĽky nikde.

Tu naraz vidia, ako sa cukrík na spodnom konáriku zablysol.

Pozrú pod stromĽek a Ľo nevidia?

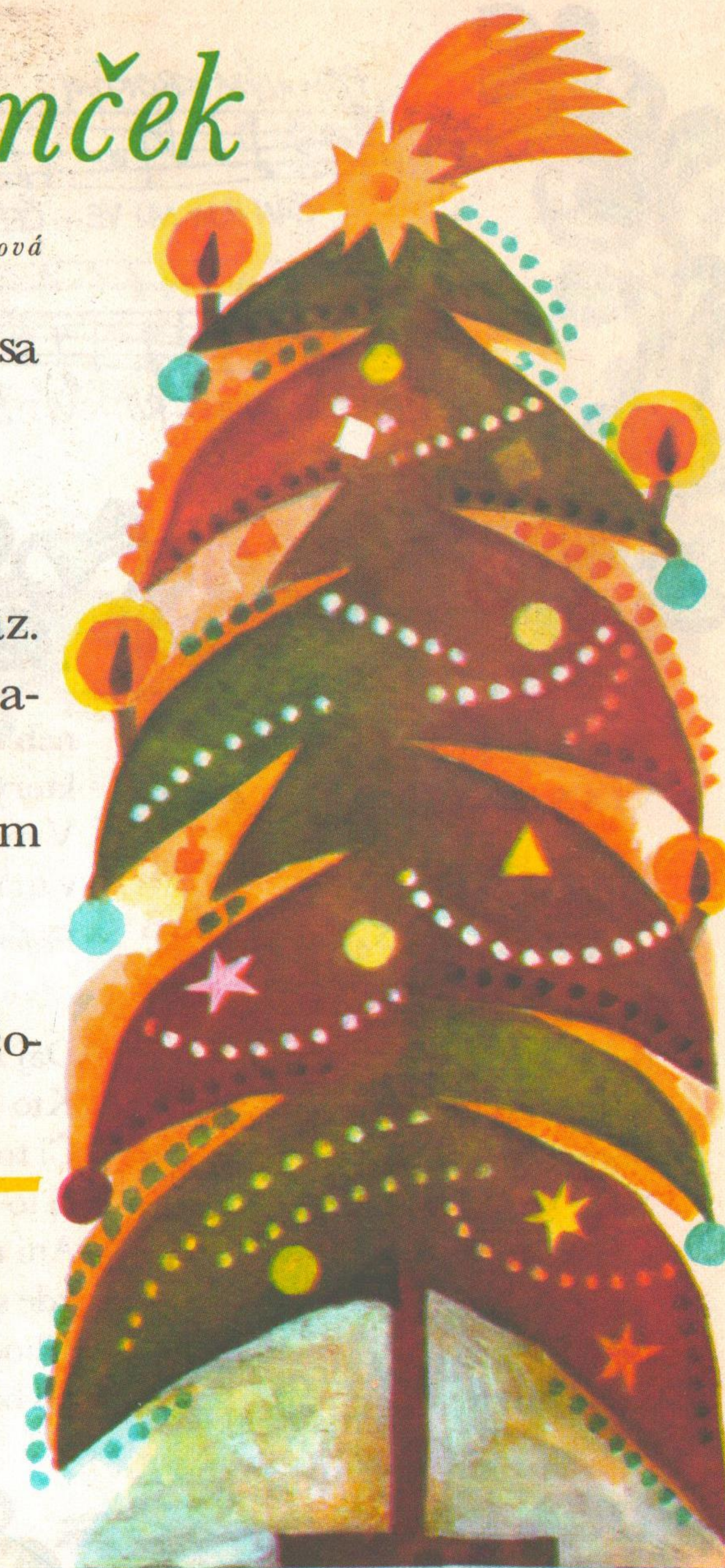
VrĽka sa prednými labkami naĽahuje za Ľokoládovým cukríkom.

Na Štedrý deň

Mária ĽuríĽková

*Skôr ako sa zveĽerilo,
ako zaznel z veĽe zvon,
prostred izby vyrástol nám
rozprávkový strom,
krásny, až v oĽiach prechodí,
a plný zlatej úrody.*

*Dneska je deň zázrakov,
deň splnených želaní,
sny Ľakajú v balíĽkoch,
previazané stuĽkami.
A ktosi klope na dvere!
Ku bielemu stolu
prišli zblízka i zďaleka
všetci, Ľo patria spolu.
V oĽiach sa radosť ligoce.
Vitajte, milé Vianoce!*

BETLEHEMCI
VIANOČNÁ LUDOVÁ HRA

Bethlehemci

(spievajú pred dvermi)

Pán Boh daj večer
dobrý, veselý,
tohoto domu
hospodárovi.
Sem, sem, kresťania,
k jasličkám Pána!

Sem pospiechajte,
kráľa vítajte,

neb' sa narodil,
ktorý žiadan byl.
V meste Betleme,
v tom trnatom chlieve.

Fedor

(vojde do izby)

Daj Boh šťastia!
Kto to tu spieva?
Či to vtáčkovia,
či to žiačkovia?

Ani neviem,
kde som sa tu vzal.
Chodil som, blúdil som
po betlemských horách.

troje krcov som zodral,
valašku som si stratil,
ovce som si potratil.
Kto by mi ich prinavrátil,
draho by mu zaplatil —
Bože môj, Bože môj,
neviem, čo mám urobiť.
Či márn na svojho
brata Stachu zavolať?
(Buchne osekancom)

Pod', brat Stachu,
ja som vo veľikom strachu!

Stacho vojde do izby)

Daj Boh šťastia!

VA...LA-SI, VA...LA...SI, ČO STE U...ČI...NI...LI?

SPAT STE PO...LÍ...HA...LI, OV...CE STE NE...CHA...LI.

Fedor

Pane Bože daj!

Stacho

Braček Fedor, čo tak preboha
na mňa voláš?
Hádam si si ovce potratil
v betlemských horách?

Fedor

Veru som si potratil.
Či si mi ich nevidel?

Stacho

Videl som ich, videl.

Fedor

A prečo si mi ich nezavrátil?

Stacho

Preto som ti ich nezavrátil,
lebo som od veľkej jasnosti
ledva domov trafil.

Fedor

Bratre Stachu,
nevidel si nášho Baču?

Stacho

Videl som ho.
Išiel poza dva-tri duby,
niesol si za halbicu žinčice
aj syra tri hrudy.

(Buchne osekancom)

Pod', Bača náš,
pôjdeme spolu na salaš!

Bača

(vojde do izby)

Daj Boh šťastia!

Fedor a Stacho

Pane Bože daj!

Bača

Ja som Bača
z Rimavskej Soboty,
nenaučil som sa žiadne roboty,
len bučky-pničky preskakovať
a švárne panenky milovať.

HÓ...RE, PASTÚ...ŠI, KU...BO, MATUŠI I ŠI...MO!

PREČO NÁS VOLÁŠ A SPAT NÁM NE...DÁŠ, TY KLI...MO!

Fedor
Braček Bača, nevidel si
nášho Kuba?

Kubo
(vojde do izby)

Daj Boh šťastia!

Všetci
Pane Bože daj!

Kubo
(spieva)
Dobre bolo Kubovi, Kubovi,
dokiaľ bol mladý,

preskakoval bučky, pníčky
aj staré klady,
len to zle urobil,
že sa neoženil,
dokiaľ bol mladý.

Teraz by si poslal, poslal
po holbu vína,
kohože si pošle, pošle,
keď nemá syna?
Kubo nemá syna,
choď mu doniesť vína
z krčmy do domu.

Bača
No, keď sme sa už poschodili,
lahnime si spať.
Fedor bude za nás ovce pásť.

(Stacho, Bača a Kubo
si ľahnú)

Fedor
(chodí okolo nich a spieva)

Valasi, valasi,
čo ste učinili?
Spať ste políhali,
ovce ste nechali.

S Bohom spočívajte,
na to nič nedbajte,
veď máte Fedorka,
bystrého paholka.

(Zaprie osekaneco zem a
preskakuje spiacich vala-
chov)

Ja som Fedor hybký,
nebojím sa bitky,
bez boja obstojím,
vlkov sa nebojím!
Funfárom, fanfárom,

tri dni a tri noci som nespal.
Rád by som si pospať,
ale na koho ovce nechať?

(Ďobne osekancom do spia-
ceho Kuba)

Kubo, ovce!

Kubo
(sa mrzuto posadí)

Čo mňa po tvojich ovciach!

Fedor
Kubo, ovce!

Kubo
Ja ti ovce pásť nebudem!
Mám tu trošku tabačku,
zapálím si fajočku.

(Pripaľuje si)

Fedor
(hodí rukou a ľahne si)

Anjel
(vojde s betlehemom. Spie-
va)

Glória! Glória!
Glória in exelsis Deo!

(Valasi spia, len Kubo sa nemo čuduje)

Anjel

(mocne)

Hore, pastúši,
Kubo, Matúši
i Šimo!

Valasi

(strhnú sa zo spánku)

Prečo nás voláš
a spať nám nedáš,
ty klimo!

Anjel

Čo dlho spíte
a neslyšíte
spievanie?
Pozrite hore,
v nebeské zore,
žiarenie.
Čo sa ma bojíte a trápíte seba?

Hľa, veľikú radosť
prinášam vám z neba,
lebo sa narodil
sveta vykupiteľ,
budúcich národov
od Boha učiteľ.

Fedor

(anjelovi)

Skade si ty?

Anjel

Z toho...

Fedor

Z mesta Dávidovho?

Anjel

Nie z toho.

Fedor

Ej, ja ťa veru neznám.

Či ho ty znáš, Stacho?

Stacho

Ani ja ho neznám.
Či ho ty znáš, Bača?

Bača

Ani ja ho neznám.
Či ho ty znáš, Kubo?

Kubo

Ako by som ho ja neznal?

Moja hlava po všetkých
školách cvičená
a samým papierom vybíjaná.

Fedor

Vstaňme, bračekovci, a počme
nášmu Ježiškovi
oferovať.

Fedor, Stacho, Bača, Kubo

(vstanú, chodia okolo an-
jela, klopkajú osekancami
a spievajú)

Nuž my teda, pastuškovia,
do Betlema počme,
pomaličky, potichučky,
dieťaťko nezbudme,
jeden každý k nemu kľakni
a dôverne jemu riekni:
Vitaj, vitaj, kráľu, vitaj!

Fedor

(kľakne si pred betlehe-
mom na jedno koleno a ho-
vorí)

Ježiško,

ja ti oferujem také jabĺčko
ako to moje srdiečko,
vezmi si a hryz.

(Vstane, odíde, na jeho
miesto Stacho)

Stacho

Ježiško,
ja ti oferujem takú klobásu,
čo ťa trikrát do nej opášu,
vezmi si a hryz.

Bača

(pokľakne pred betlehe-
mom)

Ježiško,

ja ti oferujem tri hrudy syra,
aby ti nebolo horúco, ani zima,
vezmi si a hryz.

Anjel

Kubo, na oferu!

Kubo

Bojím sa.

Anjel

Neboj sa, tam sú hviezdy.

Kubo

Čo, čo sa tam hniezdi?

Anjel

Kubo, na oferu!

Kubo

Bojím sa.

Anjel

Neboj sa, tam je panenka.

Kubo

Tak idem, keď je tam pálenka.

(Pokľakne pred betlehe-
mom)

Jezu, Jezu, čo ti dám,

keď sám, chudák, nič nemám.

Dám ti aspoň za hrst slivák,
aby si nepovedal,

že som všivák.

Vezmi si a hryz.

(Keď už Ježiška všetci ob-
darovali, odchádzajú spie-
vajúcky v poradí: Anjel,
Fedor, Stacho, Bača, Kubo)

Podmeže my, počme,
už nám čas uchodí,
valaská zornička
za hory zachodí.

Kadeže pôjdeme,
keď povandrujeme?
Horami týmito
cez tisoenské mýto.

Na tisoenských lazoch zapísala r. 1940

Mária Ďuričková (Upravené)

Anjel páne
zlámal sane,
prišiel Dávid,
dal ich spraviť,
prišla Eva,
dala dreva,
prišla Tereza,
dala železa,
prišiel Peťko,
skazil všetko.

Ludová

Vinšujem vám Vianoce,
aby ste mali štyri ovce
a tie štyri ovce štyri barany,
to je krdeľ neslýchaný.

Vinšujem vám
od Vianoc do Nového roku,
aby ste mali viac pšenice
ako toho roku.

Vinši, vinši, vinšičky,
máme v peci myšičky.
Poďte nám ich vychytať,
prídeme vám zaspievať.

Ludové

Obrázková história Slovenska

CHUDOBNÝ LUD sa nikdy nemal dobre na svete. Najťažší osud naň doľahol v časoch nevoľníctva, keď musel nielen hrdačiť na zemepána, ale mu aj odovzdávať dávky zo svojej skromnej úrody. Lud sa neraz proti tomu búril, zväčša však išlo o vzbury osamelé, takže si páni s nimi poradili. Zmena nastala až začiatkom 15. storočia, keď proti nepravostiam svetským i cirkevným otvorene vystúpili aj významní kazatelia. V Čechách bol takým neohrozeným bojovníkom profesor pražskej univerzity majster Jan Hus. Plamennými kázňami v Betlehemskej kaplnke v Prahe získal si veľa nadšených poslucháčov a prívržencov. Cirkev však netrpela mlčky činnosť odbojného kazateľa a pozvala ho pred koncil, t. j. najvyššie cirkevné zhromaždenie, aby sa tam za svoju činnosť zodpovedal. Koncil zasadal v nemeckom meste Kostneci a bol na ňom prítomný pápež aj český a uhorský kráľ Zigmund. Cirkevní hodnostári nechceli však na koncile s Husom rokovať, oni len žiadali, aby odvolal všetko, čo predtým hlásal. Ale Hus trval na svojom a radšej podstúpil smrť upálením, než by čo len byľku popustil zo svojej pravdy. Husova smrť vyvolala v Čechách nesmierne pobúrenie a jeho myšlienky sa začali rýchlo šíriť po celej krajine. Najvýznamnejším strediskom husitov sa stalo opevnené sídlisko Tábor v južných Čechách. Tu si všetci ľudia boli rovní, všetci pracovali na spoločnom diele. Hlavne sa však pripravovali na boj so svojím najväčším nepriateľom, kráľom Zigmundom. Našťastie mali husiti geniálneho veliteľa Jana Žižku z Trocnova. Jeho šiky boli postrachom pánov nielen v Čechách, ale i ďaleko za hranicami.

Husitské vojská prenikli aj do horného Uhorska, t. j. na územie dnešného Slovenska. Ovládli niekoľko dôležitých miest a zriadili stále posádky. Lahko si domyslíme, že ich prvým cieľom bola Bratislava. Lenže mesto bolo dobre opevnené, takže sa dnu nedostali.

V deň sv. Jána roku 1432 bol v Trnave jarmok. Mestskými bránami sa valilo do mesta veľa kupcov na vozoch alebo s batohmi na chrbtoch a stovky kupujúcich z blízkeho i vzdialenejšieho okolia. Medzi kupujúcimi boli aj ľudia, ktorých nikto nepoznal a ktorí sa správali veľmi mlkvo. Ak si predsa vymenili polohlasne niekoľko slov, hovorili — po česky. V jarmočnej trmevrme si ich nikto nevnímal. Keď už bolo po jarmoku a kupci až do neskorých nočných hodín odbavovali v krčmách oldomáš, mlkvi jarmočníci sa tíško povytáčali a v dvoch skupinách sa uberali k mestským bránam. Strážcovia v bránach neboli v tú noc práve bedliví, veď tiež už mali v hlave — nuž ani nezbadali, že sa v nočnej temnote priblížil k hradbám silný oddiel vojska... Len keď už boli odzbrojení a sputnaní, pochopili, že tí českí kupci boli v skutočnosti preoblečení husiti, ktorí otvorili svojim druhom mestské brány. Tak sa Trnava dostala do moci husitov a stala sa jednou z najvýznamnejších husitských posádok na Slovensku. Jej veliteľom bol Blažek z Borotína.

Veliteľ Blažek v Trnave nehlivel. Zakrátko nadviazal spojenie s bratislavskými prívržencami husitov. Vznikol plán, že v novembri príde čas trnavskej a skalickej posádky pred bratislavské hradby a bratislavskí husiti vydajú mesto Blažkovi. Lenže sprisahanie ktosi vyzradil a všetkých jeho účastníkov odsúdili do väzenia.

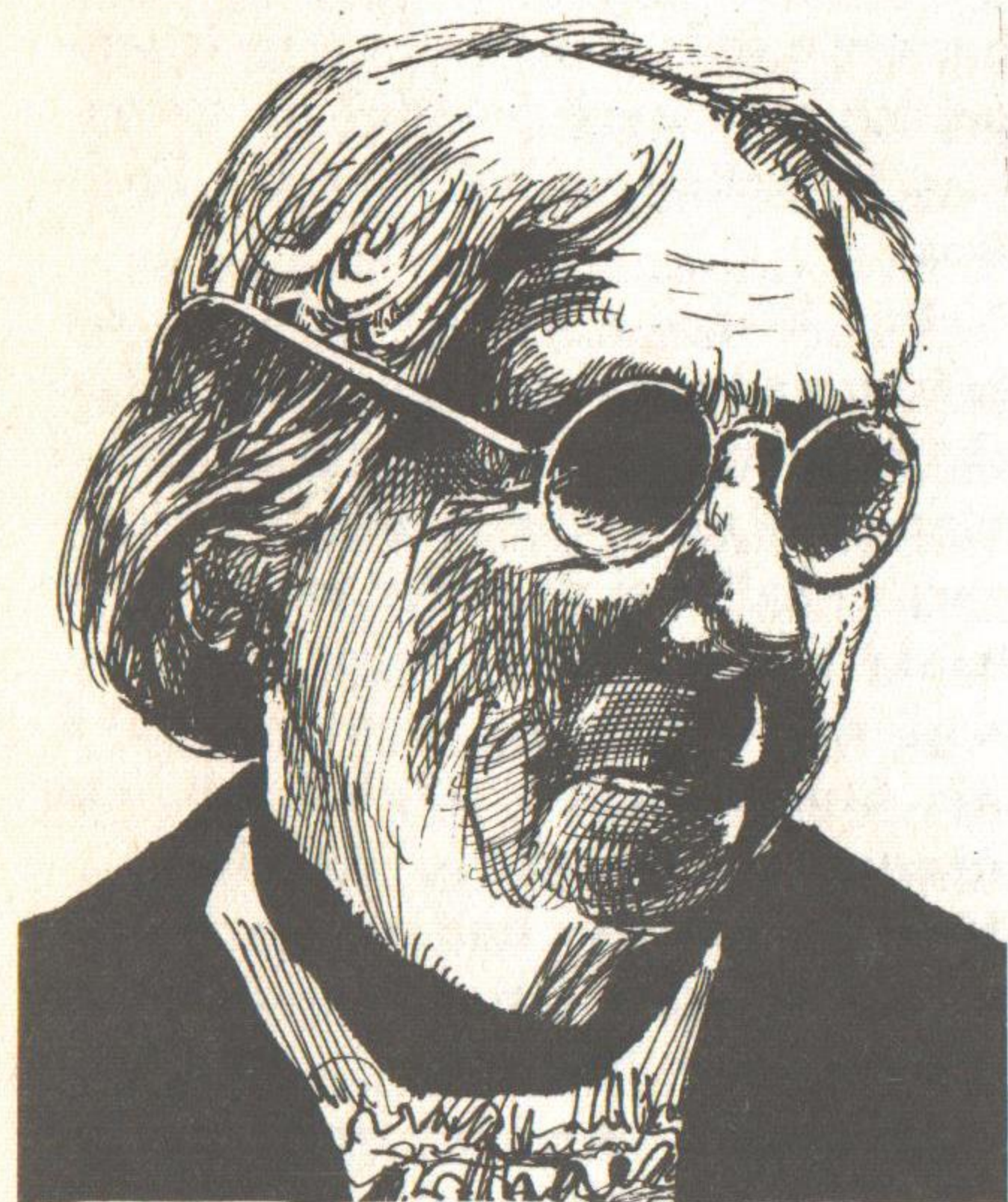
Husitské posádky boli okrem Trnavy a Skalice ešte v Žiline, Topoľčanoch, Ružomberku, Nemeckej Lupči a inde. Prítomnosť husitských vojsk na Slovensku posilnila slovenský živel v týchto mestách a upevnila aj bratské zväzky s českým národom.

Ludo Žúbek

Poetka detstva o sebe

Narodila som sa 26. apríla 1872 v Horných Bzinciach ako ôsme dieťa svojich ešte mladých rodičov. Matka sa vydala ani nie pätnásťročná, otec bol učiteľom v škole, kde pôsobil predtým aj starý a prastarý otec. Temer sto rokov učiteľovali Ríznerovci v Bzinciach. (Ľudmila

ĽUDMILA
PODJA VORINSKÁ
(1872 — 1951)

Podjavorinská sa volala vlastným menom Ríznerová.)

U nás, v dedinskej škole, nízkej chalupe s hrubými stenami a slamenou strechou, žilo sa veľmi rušno. V zime vyučovanie v škole, v lete práca okolo hospodárstva. Otec učil v jedinej miestnosti dedinskej školy s malými oblôčkami, kde deti — obyčajne ich bývalo z dvoch obcí a kopanic 140—150 pokope — sedeli na zemi. Sedeli družne v hrbkách okolo pece, ktorá sa vykurovala polienkami, čo priniesli deti. Každý žiak bol povinný ráno doniesť polienko, no keďže nie každý rodič mal drevo, donieslo iba to dieťa, ktorému polienko dali alebo ktorému sa podarilo vytiahnuť nebadane tyčku zo susedovho plotu. Kto doniesol, mal právo sedieť pod samou pecou, dívať sa do plamienka a načúvať, ako surové drevo piští a vyspevuje, čo bolo iste zábavnejšie ako učiť sa „krát“ a katechizmus. A keďže sa škola začínala na Všetechsvätých a končila sa tesne po Veľkej noci, lebo deti museli pásť husi, ovce a kravy, naozaj div boží, že v obci bolo len málo tých, čo nevedeli čítať.

Moje detstvo bolo neveselé, ani rodičia nemali zo mňa veľkej radosť. Bola som slabá, večne chorľavá, ale azda práve to ma viedlo k rozmyšľaniu a k písaniu.

Rodičia sa mojim písáčkám príliš netešili. Keď som ako pätnásťročná napísala svoj prvý verš, dostala som poriadnu kázeň a mama len-len že ma nedala kľačať na polienko. Neskôr zbadali, že celé noci píšem alebo blúdím po záhrade, nuž ma presťahovali z mojej izbičky k matke. Išlo im o to, aby som vôbec nepísala. Neuveriteľné, ale v tom čase nadanejšiu ženu považovali len-len že nie za nenormálnu.

Za mladi som svoje verše písala zväčša v kuchyni. Keď som mala najsúrnejšiu prácu, myšlienky a rý-

my sa mi v hlave len tak rojili. Musela som mať na kuchynskom stole papier a ceruzu. Neskôr som najľahšie tvorila na prechádzke v poli, keď široko-ďaleko nebolo nikoho. To vše vznikla báseň na jeden dúšok.

Nezdá sa mi, že by som žila na darmo. Že by výsledok tohoto života bol daromný. Naopak. Na mnohých miestach som bola potrebnou v rodine, azda i v národe. Neraz ja slabá musela som byť oporou silných, vydržať tam, kde iní už nevládali. A keby som si mala voliť život nový, zasa by som volila ten istý. Zasa by som spievala — zasa po slovensky!

Zostavila M. V.

IDEME

Ľudmila Podjavorinská

*Ideme, ideme,
chodnička nevieme,
za hory, za vody,
k babičke na hody.*

*Ideme, ideme
na voze, po pešky,
chystajte, babička,
jablčka, oriešky.*

Otec Slniečka

Jedného slnečného dňa, asi tak pred štyridsiatimi rokmi, vystúpil z osobného vláčika na martinskej stanici pán strednej postavy, svetlých vlasov a jasnosivých očí. Bol to kremnický učiteľ Jozef Cíger Hronský, známy už v tom čase ako autor niekoľkých pekných kníh. Do Mati-

JOZEF CÍGER
HRONSKÝ
(1896 — 1960)

ce slovenskej ho zavolať jej vtedajší správca dr. Jozef Škultéty, aby im pomohol v práci, ktorej bolo nemálo.

V novej Československej republike sa Matica slovenská po násilnom a dlhom spánku prebúdza k životu. Jej pracovníci, i keď všetko ľudia vynikajúci, zapálení pre národné potreby, boli obchodne neskúsení. A tak Matica v tom čase mala niekoľko stotisíc korún dlžoby. Chýbal pracovník, ktorý by okrem lásky a obetavosti mal aj trochu obchodnej zručnosti.

Hronského pritiahla pôvodne do Matice túžba za písaním. Myslel si, že pri prameni slovenského písomníctva bude mať viac času na literárnu tvorbu ako pri namáhavom učiteľskom povolaní. No keď sa bližšie zoznámil s pomermi a prizrel sa najmä na tú dlžobu, zakrútila sa mu hlava. Povedal si odvážne, že rozprávky teraz musia trochu odpočívať a že sa bude zaoberať úctami. Prišiel na to, že Matica potrebuje predovšetkým vlastnú tlačiareň, ktorej prácu možno usmerňovať a kontrolovať.

Po necelých dvanástich rokoch pôsobenia tohto skromného a nenápadného človeka stal sa s Maticou slovenskou zázrak. Z pôvodných stotisícových dlžôb vykazovala teraz osemdesiat miliónov korún čistého majetku a vlastnila veľkú modernú tlačiareň, ktorá je dodnes najlepšou slovenskou tlačiarňou.

Len povolaní by vedeli zhodnotiť húževnatú prácu J. C. Hronského, všetky tie bezsenné noci, šikovnosť a priebornosť, s akými vedel zohnať pôžičku, potom ju rýchlo splatiť a Maticu majetkovo zveľadiť.

Popri uskutočňovaní tohto hospodárskeho zázraku nenechal Hronský hrdzavieť ani svoje pero. Ujal sa Slniečka, ktoré už vtedy vychádzalo, a spravil z neho časopis na pohľa-

danie. Hronský mal deti rád ako učiteľ, spisovateľ aj ako otec. Mal synčeka, ktorý bol jeho najvdčačnejším poslucháčom. Pre neho a pre ostatné slovenské deti napísal jeho otec pôvabné knihy, z ktorých väčšina uzrela svetlo sveta práve v Slniečku. Vytvoril postavu Smelého Zajka, ktorý si šikovnosťou získal majetok a kúpil veľké kapustnisko, kde sa mohli zadarmo hostiť zajkovia zo širokého okolia. V Slniečku vyšli aj veselé dobrodružstvá dvoch samopašných prasiatok Budkáčika a Dubkáčika. A v Slniečku uverejňoval Hronský aj množstvo prekrásnych rozprávok, ktoré ako učiteľ pozbieral v Senohrade, Horných Maduniciach, Heľpe, Kremnici a inde.

Napísal veľa kníh pre mládež. Všetky sú krásne a dodnes potešujú naše deti.

Margita Valehrachová

Keby som mohol diktovať, dal by som popáliť všetky smutné detské knihy, rozkázal by som písať ak aj nie diela priam veselé, tak určite bez uplakaných čiernych fariieb, knihy spravodlivé v pomere k duchu mládeže.

J. C. Hronský

NA KOHO SME HRDÍ

Zadriemala rozprávočka

Terka Koladová

*Zadriemala rozprávočka,
tuho zadriemala.*

*Snílo sa jej, že sa veľkou,
veľmi veľkou stala.*

*Dlhá bola, nik nevedel,
kde by jej bol koniec,
a či vôbec na ten koniec
dali zlatý zvonec.*

*Od strachu sa prebudila,
střípnutá jak skala,
ale šťastná, že je znovu,
akou bola: malá.*

*A na konci mala zvonec,
zo zlata bol celý,
dobré deti počuli ho
večer na posteli.*

Smutný fotel

Blanka Poliaková

Kde bolo, tam bolo, bola raz jedna celkom prívetivá izbička, v ktorej stál fotel prikrýty bielou plachtou. Prečo bol prikrýty, nevedel. Vedel iba to, že si doň nikto nesadá, len z času na čas stiahnu z neho plachtu, vyprášia ju a znovu naň prestrú.

Či vari bude naveky takto plachtou prikrýty? Či už preň nikdy slnko nezasvieti? trápil sa.

Predtým si on žil ako každý iný fotel. Dokonca sa rozpamätal na chvíle, keď ho starý majster zmajstroval. Najprv mal iba štyri nohy a uprostred nič. Dlho tak stál v opustenej dielni, kým majster nevyzdravel. Stál a čakal. Ako sa len potešil, keď sa majster uzdravil. A ako mu len bolo, keď spolu s majstrom vbehlo do dielne dievčatko, donieslo v náručí plno poľných kvetov a položilo ich na stoličku hneď vedľa jeho štyroch nôh. Aspoň jednou nohou sa oprel o kvety, aby zachytil niečo z ich vône a nežného peľu. Dievčatko štebotalo, štebotalo a majstrovi tak išla robota od ruky, že fotel v ten deň i dokončil. Potom sa spolu s dievčatkom dlho naň pozerali a dievčatko si doň i sadlo, pohľadzalo mu červený plyš a čudovalo sa, že po rúčke zostáva na plyši stopa. Putovalo po ňom prštekom, nakreslilo domček so záhradkou, a keď sa nejaký strom nevydaril, zo-

trelo ho a nakreslilo nový. Košatý, s korunou až po nebo. A do každej koruny vtáka, aby mu spieval, až kým nezaspí.

Občas dievčatko pritiahlo fotel k obloku dielne, aby lepšie videl na ulicu. Naučilo ho rozoznávať sneh od dažďa. Raz mu sneh aj donieslo. Položilo snehovú hrudku na operadlo. Vtedy spoznal, čo je chlad. Škoda, že sa sneh chytro roztopil a na plyši ostala po ňom len mokrá škvrna. No ak máme povedať pravdu, fotel mal radšej teplo. Najlepšie mu bolo, keď si dievčatko doň sadlo. I dievčatku. Vždy, keď prišlo celé premrznuté, stúlilo sa doň a nezabudlo mu pošepnúť, ako ju krásne zohrial. I jeho to hrialo. Už len pomyslenie na to, že je niekomu užitočný. Až raz prišla pohroma.

Jedného dňa vstúpil do dielne neznámy muž a neznáma žena. Chvíľu sa na fotel dívali, ohmatávali ho a dievčatko muselo z neho zoskočiť, aby si žena mohla doň sadnúť a skúsiť, či dobre peruje. Dievčatko bolo z toho celkom zmätené a vybehlo z dielne. Chvíľu postávalo pri dverách a začulo majstra, ako sa pýtal: „Odniesiete si ho hneď?“

„Hneď,“ povedal muž, „voz čaká.“

Dievčatko bolo veľmi zvedavé, čo budú odvážať. Ukrylo sa za roh domu a vyčkávalo. Keď videlo, že kladú na voz práve milovaný fotel s červeným plyšom, rozplakalo sa. S uplakanou tvárou sa rozbehlo za vozom, aby čo najdlhšie mohlo sledovať fotel na jeho neznámej púti. Voz však nešiel ďaleko, v tretej ulici sa zastavil. Fotel zložili pod tmavú bránu. Dievčatko videlo cez špinavé sklo, ako tam stojí opustený. Dlho postávalo, prechádzalo sa, no potom sa pobralo domov, lebo sa bálo tmy.

Ale na druhý deň prišlo zas a na ďalšie zas, aj keď už fotel nestál pod bránou. Chodilo hore-dolu popred dom a bolo mu smutno, neraz sa mu i slza skotúlala dolu lícom.

„Čo plačeš? Stratila si sa?“

Pred dievčatkom stál chlapec s taškou na chrbte, iste sa vracal zo školy.

„Ja nie, ale stratila som kamaráta,“ vzdychlo si dievčatko. A všetko mu rozpovedalo.

A čo fotel?

Keď ho žena s mužom naložili na voz, hneď vedel, že je zle, a bol by vykrikoval od úzkosti, keby len fotely mali hlas. Ale nemajú, a tak aj náš fotel mlčky trpel, ako ho na tom voze nadhadzuje, myká, natriasa. Zdalo sa mu, že cesta nebude mať konca, keď voz odrazu zastal a jeho zložili na akomsi tmavom

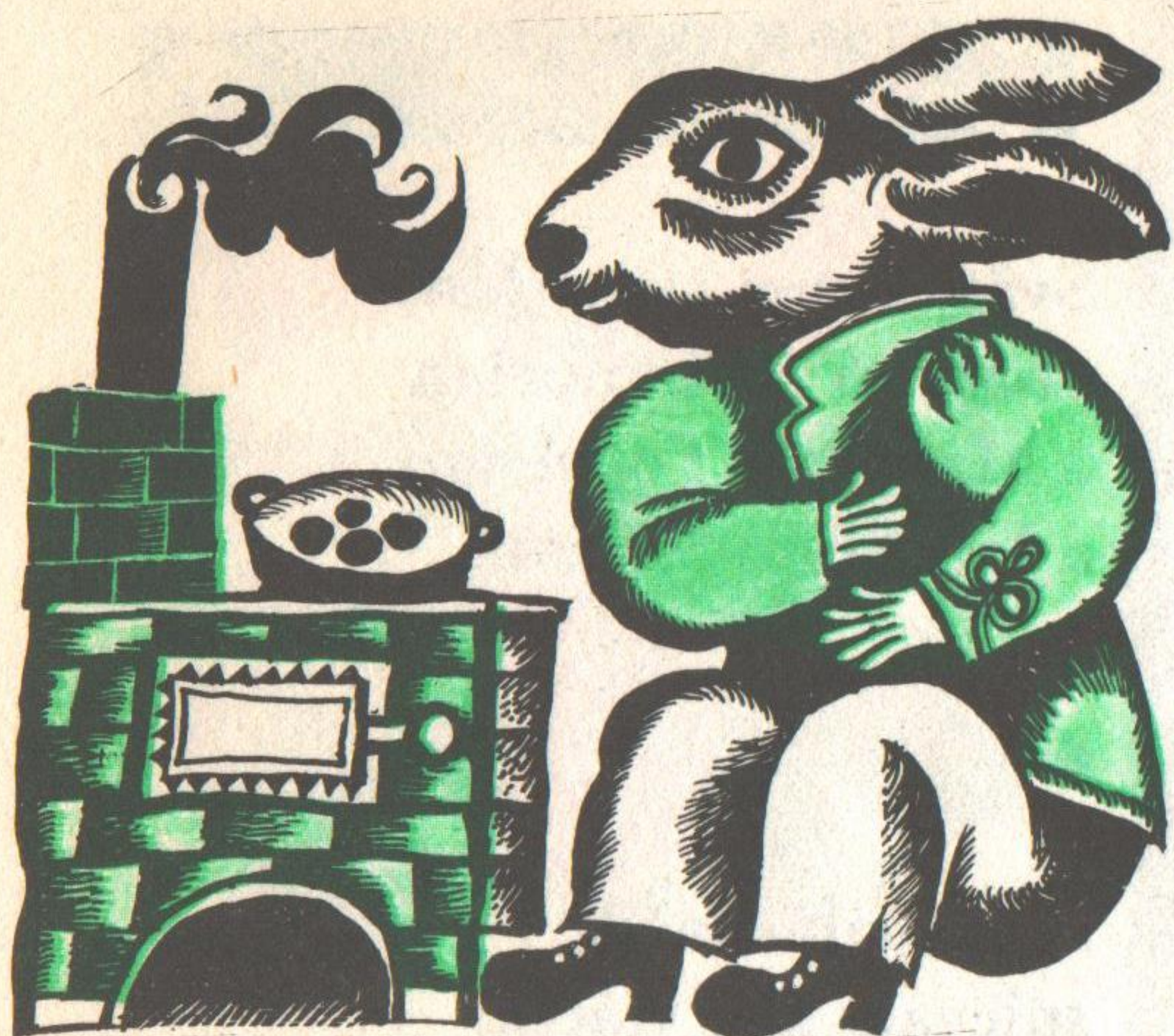
Svätý Peter, svätý Ján,
obaja sú z Chynorian
a Matička z Topolčian
a Ježiško zo Solčian.

Ludová

A ja malý žiačik
spievam ako vtáčik,
pri slatinskej škole
hneď som pri kostole,
tam ma ľudia znajú,
peniažtek mi dajú,
sláva je veľiká,
na stole jablká,
dajteže mi zo dve,
aj to bude dobre.

Ludová

Kuchár

Ferko Selinger

*Smažil zajko pod lesom
na Vianoce šišky,
kým poslednú usmažil,
zjedli mu ich líšky.*

Poplach

Milan Ferko

*Džimbala,
džambala,
bom,
vyliezla myška na veľký zvon.
Zvon spravil pimparapac,
zľakaná myšička báb,
džimbala,
džambala,
bom!*

mieste. Stál tam, čakal, a nevedel, na čo. Na druhý deň ho preniesli do izby, postavili k stojacej lampe a prikryli bielou plachtou. Jeho, čo bol vždy taký hrdý na svoj červený plyš, na ktorý dievčatko tak krásne kreslievalo svojím prštekom. Bolo mu smutno a vedel, že sa už na celom božom svete, pod celým šírym nebom nenájde druhý taký smutný fotel.

Stál pod lampou. Už ho neuspávali vtáci na košatých strohoch, ani šepot dievčatka. Už k nemu neprilietala vôňa kvetov, ostával len smútok, ktorý zo dňa na deň rástol.

Či ho nikto nevyslobodí?

Ako tak smútil a sníval o dievčatku s nežnými prštekmi, roztvorili sa dvere a v nich sa zjavil chlapček. Fotel ho videl len ako cez hmlu, lebo bol prikrytý tou bielou plachtou. Chlapček sa poobzeral a prikrečil bližšie. A potom, akoby na niečo zabudol, vrátil sa k dverám, otvoril ich, vykukol a znova zavrel. Všetko to bolo tajomné ako vo sne.

A tu na dvere čosi slabučko zaklopalo. Chlapček pobehol k dverám, ticho ich pootvoril — a v nich . . . Fotel ako cez sladkú hmlu zočil dievčatko, to isté, nezabudnuteľné . . .

Rozbehlo sa k nemu a on sa čudoval, že ho spoznalo i cez bielu plachtu. Stiahlo ju z neho spolu s chlapčekom a od radosti, že ho zas vidí, kľaklo mu k nohám a hlavu si položilo na jeho mäkký okraj. Potom ho spolu s chlapčekom preniesli bližšie k obloku, trochu odtiahli záclonu a obaja sa v ňom uvelebili. Chlapček otvoril rozprávkovú knižku a čítali mu z nej. Fotel dovedy ani len netušil, že sú na svete také krásne veci ako jablňo so zlatými jablkami, studnička so živou vodou, tátoš, čo lieta cez hory-doly, princezná so zlatou hviezdou na čele . . . Vždy keď chlapček dočítal rozprávku, dievčatko ju svojím drobným prštekom nakreslilo na červený plyš, a tak sa fotel našiel zrazu v zámku na stračej nôžke, na holohumnici, kde sa odohrával boj s dvanásťhlavým drakom, ba ocitol sa i v loďke spolu s prievozníkom, ktorý pre svoju lakomosť musel prevážať povesných na druhý breh.

Keď sa zotmelo a nastala tma tmúca, dievčatko spolu s chlapčekom znova postavili fotel k lampe, prikryli ho plachtou a pošepkali mu do operadla, že zajtra prídu zas, budú sa s ním hrať a prečítajú mu rozprávku o Jankovi Polienkovi.

Fotel bol taký šťastný, že ani nezbadal a už spal. No ešte aj vo sne dýchal očakávaním, že zajtra prídu zas a povedia mu o mnohých čarovných veciach, ba že ho možno naučia i čítať.

Padá sniežik

Darina Harmanová

*Padá sniežik, vietor fúka,
starým ziabne noha, ruka,
no pre deti je to práma.
Dajsasvete, taká zima!*

*Keby už len zmrzla rieka . . .
To sa potom ladom seká!
Skúsme, Janko! — Lad je tuhý.
Najprv ja — a ty pod druhý.*

*Skúsili — a lad ich ťahá.
Ejha, čože — taká váha!
No vtom prask, krik — beda, beda!
Smutne tečie rieka šedá . . .*

Bobko

Elena Gahérová

Volajú ma Bobko. A chcel by som vám povedať, čo mám na srdci. Len si predstavte, celé dni musím počúvať rozkazy a zákazy. Nič nesmiem: ani škrípať zubami, ani cmúľať prsty, ani búchať hračkami. Ale ja som si našiel tajnú skrýšu pod klavírom. Celkom vzadu, pri poslednej nohe. Tam na mňa nedovidia ani bystré oči mamkine. A tam si tiež ukrývam pokazené hračky. Preto ešte nik nezbadal, že gumená mačka má na hrdle dieru. To som jej urobil, keď nechcela jesť. Teraz ju nakŕmim raz-dva. Ešte mám medvedíka Maca. Predtým mal uši biele, a teraz má šedivé. Asi preto, že je starý. Psíka mi doniesol otecko a povedal, že sa volá Puntík. Mamička hovorila, že je to Havo. Kto má teda pravdu? Na narodeniny som dostal obrázkovú knižku. Už nemá rohy. Sú ohryzené. Teraz viem, že knihy nie sú na jedenie. Zakaždým sa naučím niečo nové. Len nechápem, načo mi dávajú do vane červenú rybu. Iba čo mi prekáža pri špliechaní. Kúpanie je ohromná vec. Kto len vymyslel mydlo? Škoda, že ho neosladiť. Voní pekne, ale nemá dobrú chuť.

ČO ČÍTALI VAŠI STARÍ RODIČIA

O vernom psovi

Bol raz rytier, ktorý mal jediného syna. Mal ho tak rád ako samého seba. Najal mu až tri pestúnky: jedna ho na rukách nosila, druhá nadržala a tretia kolísala. Ten rytier mal aj dve verné zvieratá: skalného orla a veľmi oddaného psa. Pes bol taký vycvičený, že keď chytil divú zver, ostal pri nej stáť, kým si ju pán nevzal. A keď sa pán zberal do vojny, vedel pes predpovedať, či sa preňho skončí šťastlivo, alebo nie. Keď chcel oznámiť šťastný koniec, veselo pred koňom vyskakoval, ale keď vetril nešťastie, vtedy sa strašným zavýjaním lapil za chvost pánovu paripu, akoby ju chcel zadržat. Z toho rytier vyrozumel, či sa má do boja brať, alebo nie.

Skalného orla mal rytier rád preto, lebo sa nikdy nestalo, že by nadarmo vyletel za vtákom. Každého chytil.

Pán veľmi obľuboval boj a rytierske turnaje. Raz usporiadal na

nádvorí kaštiela rytierske hry, na ktoré pozval mnoho veľmožov, rytierov a hodnostárov. Aj sám sa podobiekal do brnenia. Ešte i jeho žena vyšla s hosťami obveseliť sa na hrách.

Keď naše tri pestúnky zistili, že pani aj hostia odišli z kaštiela, nechali dieťa v kolíske a aj ony sa šli pozrieť na rytierske hry. V kaštieli nezostal nik, iba dieťa v kolíske, pes driemajúci na dlážke a skalný orol na pánte.

V murovanej stene svetlice sa skrýval had. Nik o ňom nevedel. Keď had spozoroval, že sa z kaštiela všetko vytratilo, vystrčil z diery hlavu. Zazrel dieťa v kolíske a začal sa k nemu plaziť. Orol ho zbadal, pozrel sa na psa, a keď videl, že spí, začal trepať krídlami. Akoby chcel povedať: „Vstávaj, pes, a zachráň dieťa pred strašným hadom!“

Pes sa na trepot krídel prebudil a zočil hada, ako sa blíži ku kolíske. Nasršený vyskočil a chcel ho zahnať. Pustili sa do ukrutnej bitky. Had bol veľikánsky a nie a nie ustúpiť. Usiloval sa dostať k dieťaťu. No verný pes to nedopustil a bojoval s nasadením života. Ako tak zápasili, had psa uhryzol. Z rany začala vymokať krv a roztekala sa po kolíske aj po dlážke.

Pes cítil hroznú bolesť, no pozbieral všetky sily a ostro zaútočil na hada. Kolíska sa pritom prevalila a dieťa sa našlo pod ňou. Ale nič sa mu nestalo, lebo bolo dobre do perinky zavinuté. Sladko si spalo pri nohách kolísky.

Po dlhom boji pes naostatok hada premohol a skántril. Potom sa posadil, oddychoval a lízal si rany.

Keď sa na nádvorí skončili hry, pribehli pestúnky. A čo videli? — Kolíska prevrátená, na dlážke leží pes a okolo neho samá krv. Hneď si pomysleli, že to pes zmárnil dieťa.

Skoro by som zabudol: zajtra príde k nám stará mama a starý otec.

To budú pre mňa časy!

Konečne som sa dočkal. Prišiel starý otec a stará mama. Starý otec má fúzy ani kocúr Muro. Dovolil mi, aby som ho za ne potiahol. A on urobil: Mňau! Ale ja som sa nezľakol. Nenastrašil by ma ani skutočný Muro. Potom som potiahol za vlasy starú mamu. Jej sa to nepáčilo. Kričala. No nie veľmi. A dala mi jablkový koláč. Ten mám veľmi rád. Ale ešte radšej mám hojdacieho koníka s červeným sedlom. Keď spolu cválame, všetko okolo až tak tancuje. Obom nám je veselo.

Prasiatko pre šťastie

Krista Bendová

Bolo raz jedno malé prasiatko a prišlo na svet už skoro na samom konci starého roku. Na svete sa mu páčilo, pretože ešte nevedelo, čo je to zakáľačka a jaternice.

Jedného dňa prišli do chlievika ľudia, videli veselé prasiatka a hovoria:

„Tamto maličké by bolo na našu silvestrovskú zábavu. Dáme ho ako prvú cenu v tombole!“

Vzali to veselé prasiatko a priviazali mu na hrdlo červenú mašlu s veľkým zeleným štvorlístkom.

„To bude pre šťastie!“ povedali. Prasiatko si však nevedelo predstaviť nijaké šťastie, lebo sa veľmi bálo a kvičalo.

Potom ho ľudia niesli, niesli, až ho doniesli na silvestrovskú zábavu. Tam bolo ľudí ako maku, múzika hrala a prasiatku sa zdalo, že je tu oveľa väčší kvikot ako u nich doma.

Potom ľudia čosi rozprávali, smiali sa a jeden ujko vyhlásil:

„Prvú cenu — živé novoročné prasiatko pre šťastie — vyhrala naša najstaršia občianka Amália Páleníková. Sláva jej!“

Všetci zakričali „sláva!“ a odovzdali prasiatko stareнке.

„To bude pre vnúčika, nech sa s ním hrá!“ povedala stareнка a hneď na druhý deň ráno ukázala prasiatko Jožkovi.

„Sláva!“ zakričal i Jožko. „To bude načisto len moje prasiatko, nikdy ho nedám na zakáľačku!“

A naozaj: tí dvaja sa spolu hrávali každý deň, a keď prasiatko narástlo, Jožko sa na ňom vozil. Ako na koni. Tak to novoročné prasiatko pre šťastie malo naozaj šťastie: nikdy z neho nebudete jesť jaternice!

Ani im len na um nezišlo zdvihnúť kolísku a presvedčiť sa o nešťastí.

Najstaršia pestúnka vraví: „Zutekajme, aby nás tu pán nenašiel a v hneve nezabil!“ Už sa aj pustili utekať, ale oproti nim šla pani. Spýtala sa, kde bežia.

„Beda nám, pani, ale beda aj vám: pánov pes roztrhal dieťaťo, jeho krv sa rozteká okolo kolísky.“

Keď to matka počula, zdesená sa hodila na zem a žalostne nariekala:

„Ó, ja nešťastlivá! Čo si počnem, keď jediného syna svojho takto stratiť musím!“

Aj muž sa medzitým vracal z rytierskej zábavy. Začul ženin nárek, pribehol k nej a spytoval sa, čo sa prihodilo.

„Váš pes smrteľne pohryzol jediného synáčika nášho. Zabite to naničhodné zviera!“ nariekala žena.

Rytiera tie slová strašne zarmútili a ponáhľal sa do izby, kde bolo dieťa aj ranený pes. Keď verné zviera zočilo svojho pána, postavilo sa na nohy, a hoci zoslabnuté, priplúžilo sa k nemu a podľa svojej obyčaje priateľsky pokrútilo chvostom. No rozlútený rytier vytiahol z pošvy meč a jediným švihom odťal psovi hlavu.

Potom pristúpil ku kolíske, obrátil ju a čo vidí? Dieťa pod kolískou spí v dobrom zdraví a vedľa neho roztrhaný had. Z tých neomylných príznakov zaraz poznal, že pes bojoval s hadom a tak zachránil chlapčekovi život. V zúfalstve si začal trhať vlasy a vzdychať: „Beda mne, naveky beda mne nešťastníkovi, že som na slovo ženy skántril verného psa, ktorý život dieťaťa môjho ochránil pred smrťou!“ Rozlútený dolámal svoj meč aj kopiju, zriekol sa všetkých radovánok a po celý život žiaľil za svojím verným druhom.

Z knihy „Sedem múdrych majstrov“

Smelý Zajko v Afrike / Na obrázky

3. POKRAČOVANIE

Voda veličinná, voda širočinná, na vode malá plčka, na plčke Zajko a Zajková. Slnko vyjde po šiesty raz a na Zajkovie plti je stále veselo. Zajko a Zajková hryzkajú morskú trávu, na plti sedí vetrík, učí Zajkovcov námornícke piesne, čudné veci rozpráva.

„Ja som najmladší z veterníckej rodiny,“ hovorí vetrík, „ľudia ma majú radi, veselí námorníci mi spievajú, bračekom ma volajú. Mám ešte dvoch bratov. Starší sa volá vietor. Tomu sú ľudia vďační, lebo pomáha veslárom. Môj najstarší brat, vetrisko, ten je vždy mrzutý. Námorníci sa ho boja. Keď zaduje, more sa rozvlní, hádže vlny vyššie ako dom. Zavše narobí takú búrku, že ju námorníci spomínajú sedemdesiatšedem dní.“

„Povedz, vetrík, či tvoji starší bratia i tade to chodievajú?“ sputuje sa Zajková.

„Starší skoro každý deň a najstarší dosť často.“

Zajkovci počúvajú, nové trápenie ich trápi, ani pridričanúť im nedá, morská tráva im nechutí.

„Ej, Zajko, Zajko, mali sme my doma ostať!“ hovorí Zajková. „Chalupu máme, pred chalupou mohla byť záhrada a v záhrade sme mohli mať záhradníka-capu.“

„Len ty nevrav! Cap je nespoľahlivý záhradník, zjedol by nám kapustu a my by sme sa ani nenajedli, ani sveta nevideli.“

A vtedy sa v diaľave zabelelo more, akoby sa strieborná cesta robila na vode. To stredný brat z veternej rodiny sadol na more. Sadol a rozbehol sa na všetky strany, prebehol aj okolo Zajkovie plčky. Plčka sa rozkývala, Zajka a Zajkovú hučkala.

„Vari sa mi hlava krúti,“ hovorí Zajková.

„Ani mne nie je lepšie,“ prisviedča Zajko.

„Brucho ma bolí, neviem, čo sa so mnou robí!“ narieka Zajková.

„Ani mne nie je ináč. O takej chorobe som ešte nepočul.“

Vyjde slnko po siedmy raz, na Zajkovcov kukne, ale sa ani neusmeje, lebo ich vidí v zármutku.

Čo sa im len stalo? Húta, vyššie vybehne, lepšie sa im prizrie a potom sa chytré poteší. Zajkovci dostali morskú chorobu! Dosiaľ ešte nikdy necestovali po mori, a tak si teraz myslia, že je koniec. Ale to prejde.

J. Vodrážku napísal J. C. Hronský

A veru, pokým toho dňa zašlo, bolo po morskej chorobe. Zajková vyspevovala námornícku pieseň a Zajko hopkal námornícky tanec.

Čierna noc, čierne je more, na vode čierna plť, na plti auto a v aute spí Zajko a Zajková. A ba veru nespia, len by mali. Voľačo im nedá spať.

V diaľke sa zablyso, more zašumelo, stredný brat z veternej rodiny poskočil, až sa plť zaknísala, akoby ju bolo posotilo. Zablyso sa druhý raz. Vyskočili Zajkovci z auta, začali sa báť. Čierne oblaky nad hlavou, okolo plčky čierne vlny.

Vtedy sa zablyso tretí raz, lenže to už bolo celkom nablízku, ohnivá strela šibla do vysokej vlny, ktorú hnal pred sebou najstarší brat z veternej rodiny.

„To je búrka!“ vykrikoval Zajko. „Držme si auto!“

Prišla vlna, schytila ich, vyhodila dovysoka, vyššie, než je kakurikokukarikovská veža.

„Do neba letíme! Svet neuvidíme!“ skríkla Zajková, ale vtom ich vlna zhodila do vodnej priepasti.

„Do pekla sme zlietli,“ kričí Zajko. Privalila sa však nová vlna a zas ich vychytila.

Letí Zajkovie plčka, vlny si ju podávajú. Tresk-blesk, šibú ohnivé strely, voda sa pení, vetrisko húka, daždisko sa leje a plčka prask! Rozletela sa na sto kusov.

„Beda nám, beda!“ kričí Zajková.

„Len sa brvna nepusť!“ radí jej Zajko.

A tak tŕpli v hrôze a strachu, až kým najstarší brat z veternej rodiny neodcválal. V behu spretŕhal mrákavy a hneď sa rozjasnilo.

„Žienka Zajková, len sa ty poteš, je po búrke!“

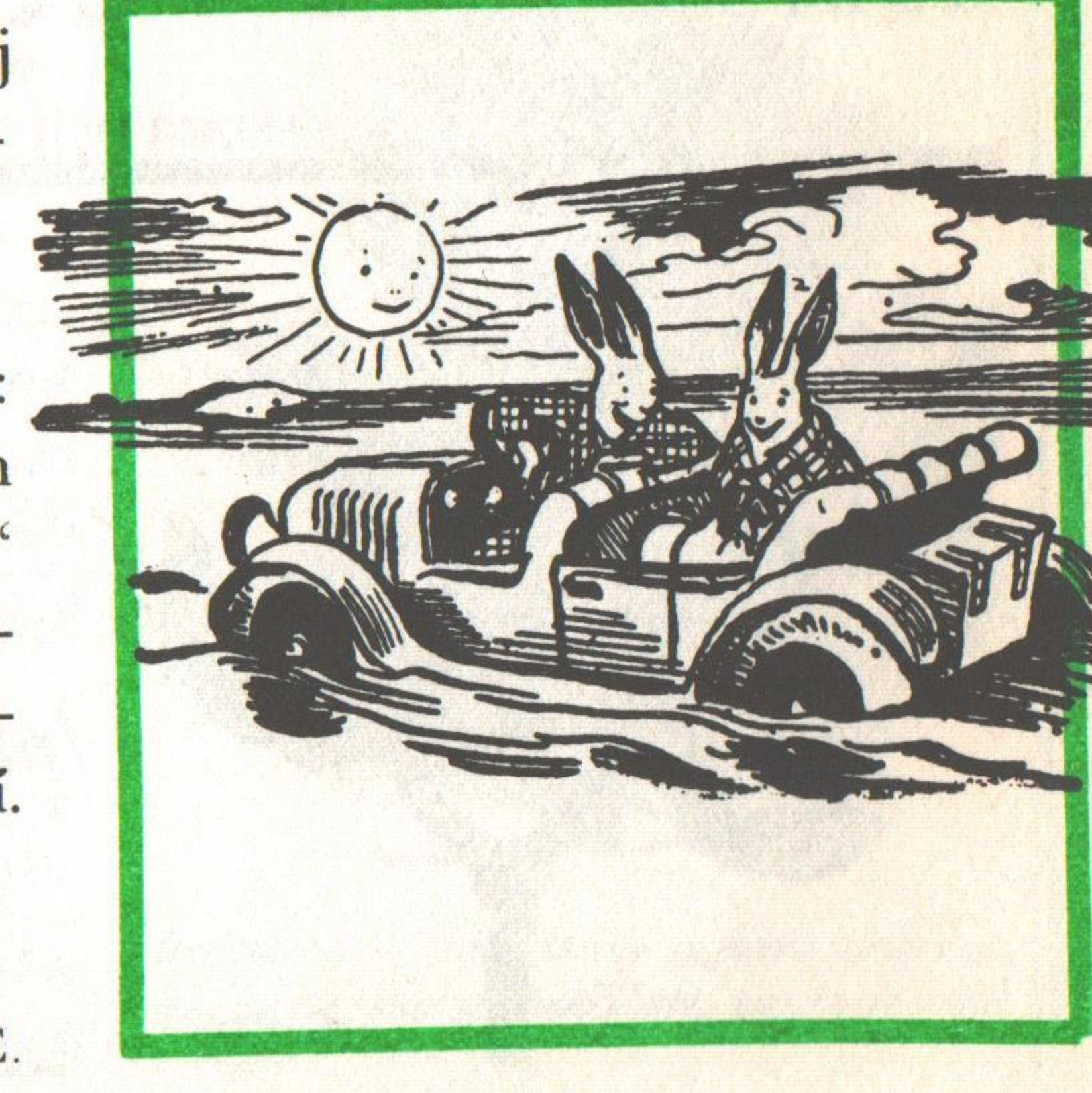
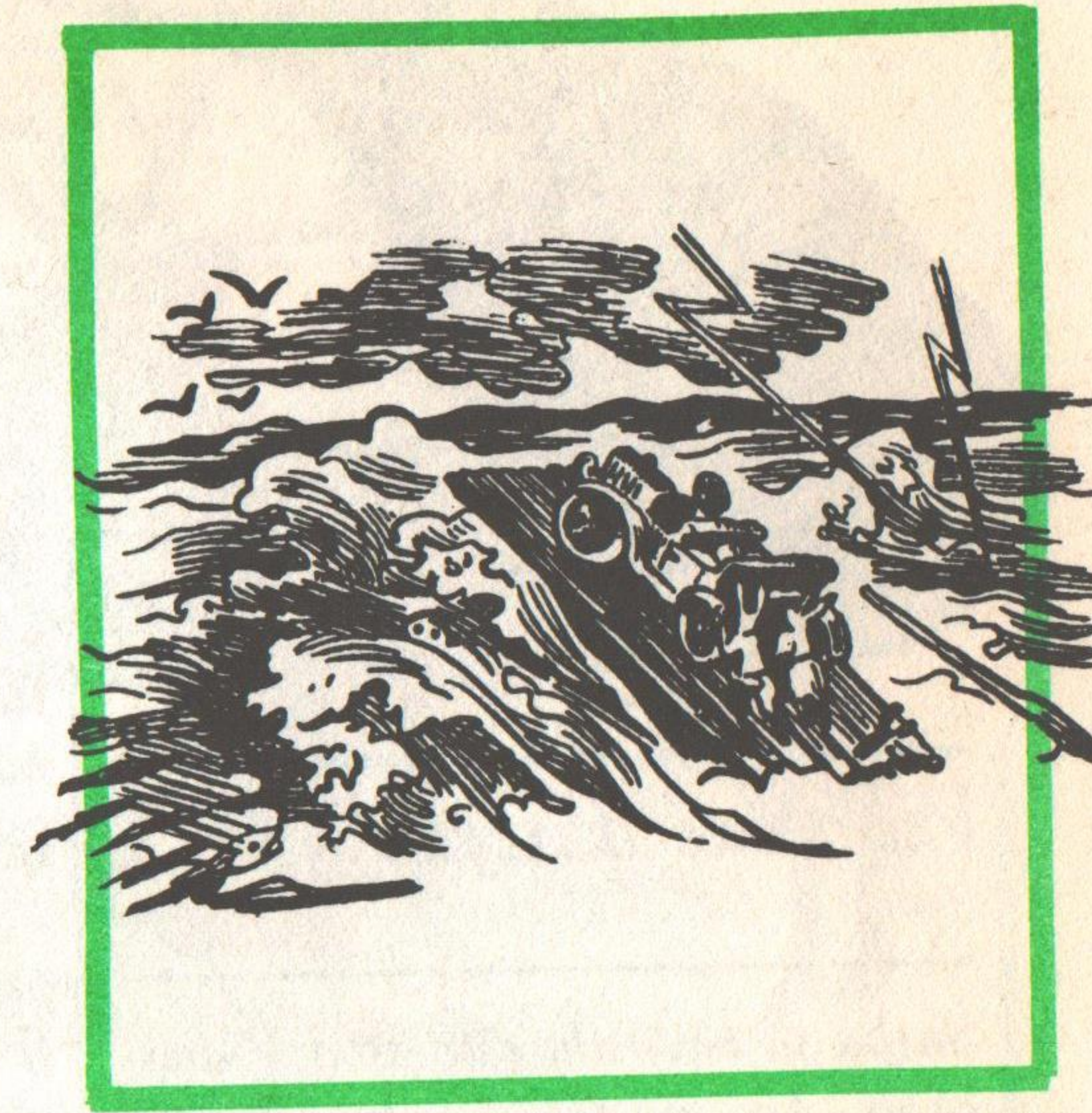
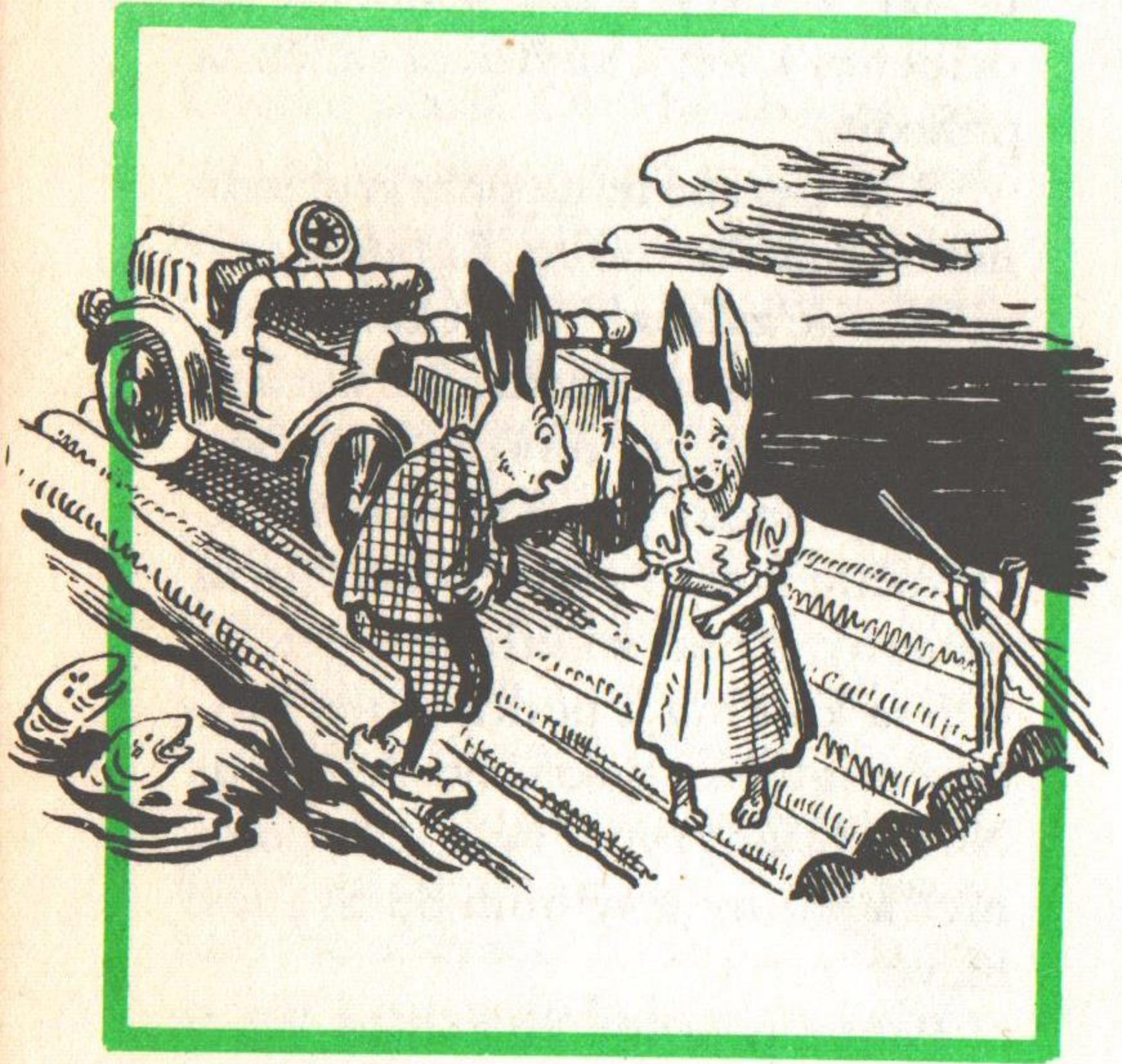
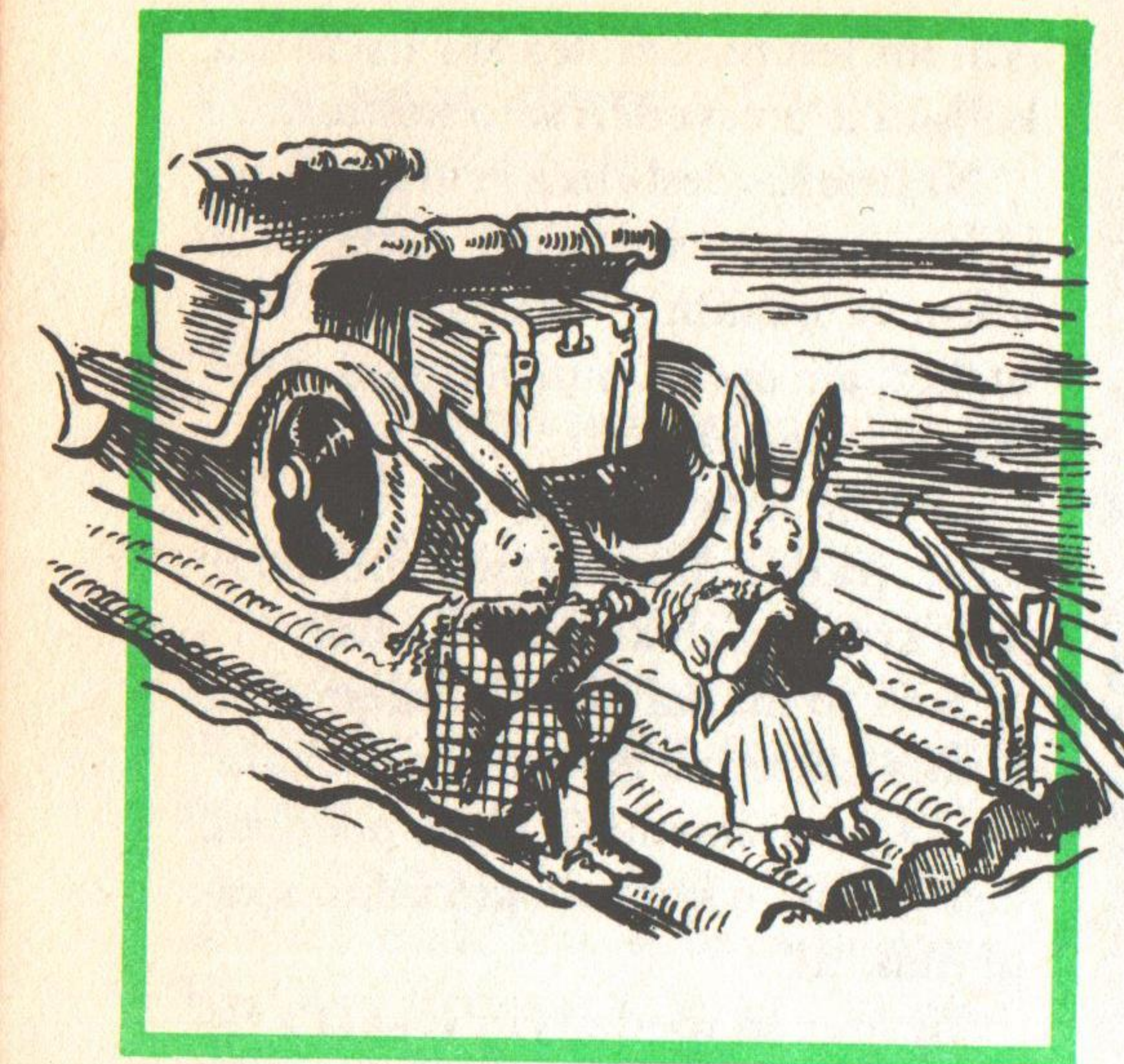
Zdvihne Zajková ucho, obzrie sa a ešte radostnejšie zavolá: „Hukot nepočujem, vetríka necítim, ale za chrptom vidím radosť najradostnejšiu! Len sa chytré obzri a uvidíš ju aj ty!“

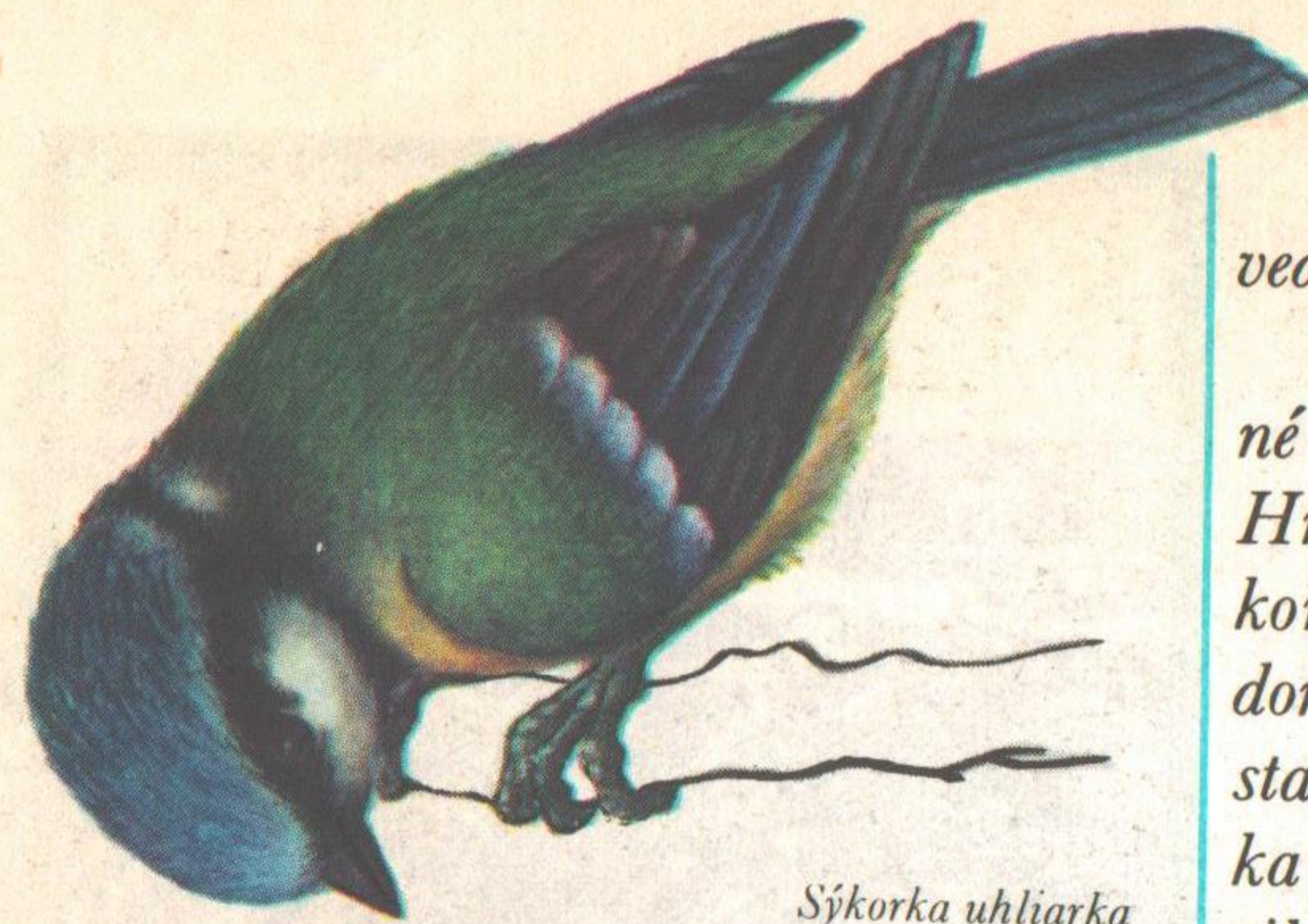
Zajko sa obzrel, ušami od radosti zastrihal. Hneď tam vedľa neho pekne si plával automobil. Nepotopila ho besná voda, nerozbili vlny, iba sa trochu omočil, takže bol ešte krajší.

„Sláva nám, sláva!“ vykrikovali a labkami zaveslovali.

O chvíľu sedeli už v aute a veselo sa chichotali.

POKRAČOVANIE.

Sýkorka uhliarka

Vianočné darčeky

Snehu sa navalilo ešte pred Vianocami. Ani nie tak v dolinách, ako v horách. Pri našej chate ho je dobrego pol metra. Skoro celkom zasypal malé jedličky, čo sme stihli zasadiť, len vršičky im trčia. A po zasnežených stromoch poletujú uzímené a hladné vtáčiky. Najviac sýkorky a strnádky, ale videli sme aj strakoša, zopár chochláčov a zlatohlávka. Chúdence vtáčence! Túlia sa do kľbka, zobnú, čo môžu, ale veľa toho nemôžu, sneh im všetko zakryl.

„Budú mať hladné Vianoce,“ povedala sestra.

„Neboj sa, spravíme im vianočné darčeky,“ povedal otecko.

Hneď na druhý deň kúpil za pár korún vtáčieho zobu, loj sme mali doma. Od mamy sme si vypýtali staré šálky a poháriky. Malé drievka sme priviazali na krátke špagátiky. Otec rozpustil loj a pomiešal ho s vtáčim zobom. Drievka so špagátikmi sme postavili do šálok a pohárikov, ktoré sme potom naplnili kašou z loja a zobu. Vyniesli sme to stuhnúť na mráz — a darčeky boli hotové, len ich povybierať z nádobiak.

Deň pred Štedrým večerom sme dvanásť darčiekov vyniesli na chatu a rozvešali po stromoch. A potom sme sa cez oblok dívali, čo bude. Nemuseli sme dlho čakať. Priletela sýkorka, spočiatku nedôverčivo krútila žltkastou hlávkou, o chvíľu sa však osmelila a zavesila sa na darček. Hojdalo ju to a ona veselo vyzobkávala semienka i chutný loj. A za prvou sýkorkou priletela dru-

há, tretia, prileteli aj strnádky, aj chochláče a zlatohlávok. Veselo bolo okolo našej chaty.

Odchádzali sme naradovaní. Naše vtáčiky budú mať bohaté Vianoce. A keď všetko vyzobú, donesieme im znovu, lebo zima sa ukazuje dlhá a krutá.

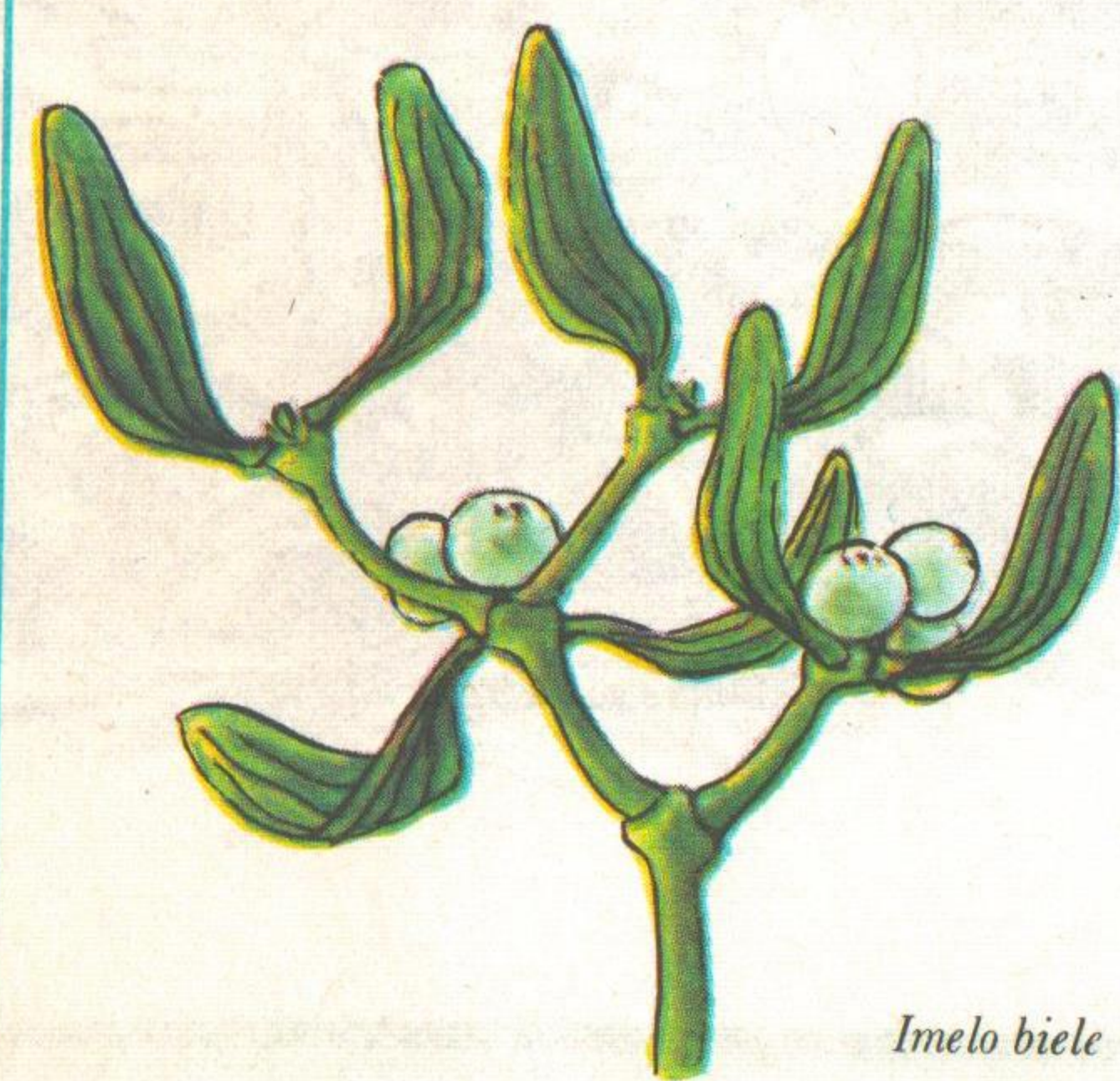

Sýkorka belasá

RUDO
MORIC

Prechádzky po prírode

V MESIACI DLHÝCH NOCÍ, V MESIACI SNEHU, V MESIACI HLADU

Imelo biele

Náš sused je poľovník. Každý rok pred Vianocami ide do hory s puškou na pleci, ale nestrelia zver, lež z vysokých stromov zostreluje imelo. Donesie ho celé kytice a potom rozdáva. Aj nám vždy prinesie. Lebo imelo je pekná vianočná ozdoba, možno ho aj pozlátiť alebo postriebriť.

Imelo

„Nenosievam imelo len pred Vianocami,“ vraví sused. „Vezmem ho, kedykoľvek naň natrafím. Je to liečivá rastlina a dostal som už za ňu pekných pár koruniek.“

Krmelce

V nedeľu ráno pribehol k Jankovi kamarát Ivo.

„Janko, ideme s otcom kŕmiť zverinu, nechceš ísť s nami?“

A tak šli, každý s batohom na pleci. Lyže sa kĺzali po snehu jedna radosť. V hore bolo ticho a krásne. Sneh poletoval a príjemne chladil na tvári. Rozprávka. Prišli až k Červenému domčeku. Otec otvoril — vnútri bolo plno sena a gaštanov. Napchal sena do svojho aj do Ivovho batoha. A do Jankovho nasypal gaštany. Spustili sa k najbližšiemu krmelcu, ktorý stál blízko potoka. Už bol prázdny a okolo neho plno všakových stôp. Seno preložili do krmelca, gaštany nasypali na kôpku.

„Otec, počkajme chvíľu, či príde.“

Počkali a dočkali sa.

Najprv prišiel jeleň, krásny de-

satorák, a za ním tri lane. S chuťou sa pustili do sena i gaštanov. Janko ani nedýchal. Tak zblízka jelene ešte nevidel.

Doniesli do krmelca ešte raz a potom i do ďalších dvoch. Vrátili sa až popoludní, poriadne ustatí. Janko však nedbal na únavu, bol šťastný, že to všetko videl. A rád, že tie krásne zvieratá nie sú hladné.

STOPY

V snehu ľahko čítať stopy. A tak ich čítajme!

Čie sú to stopy? Kto uhádne a pošle rozlúštenie do konca Mesiaca dlhých nocí, dostane sa do zlosovania o tri pekné knihy. Správne odpovede uverejníme v budúcich Prechádzkach.

Lekáreň v prírode

Pľuzgierka islandská

Možno si myslíte, že v zimných mestách nič nenájdete do lekárne. Nie je to tak.

Imelo biele. Parazitný ker na listnatých a ihličnatých stromoch. Zbierame ho celý rok, teda aj v zime. Sušíme olistené konce konárikov do 5 mm hrúbky.

Vetvičník slivkový. Lišajník na kôre dubov a trnôk. Zbierame ho po celý rok.

Pľuzgierka islandská. Lišajník na vlhkých miestach, rúbaniskách. Zbierame po celý rok.

Borovice

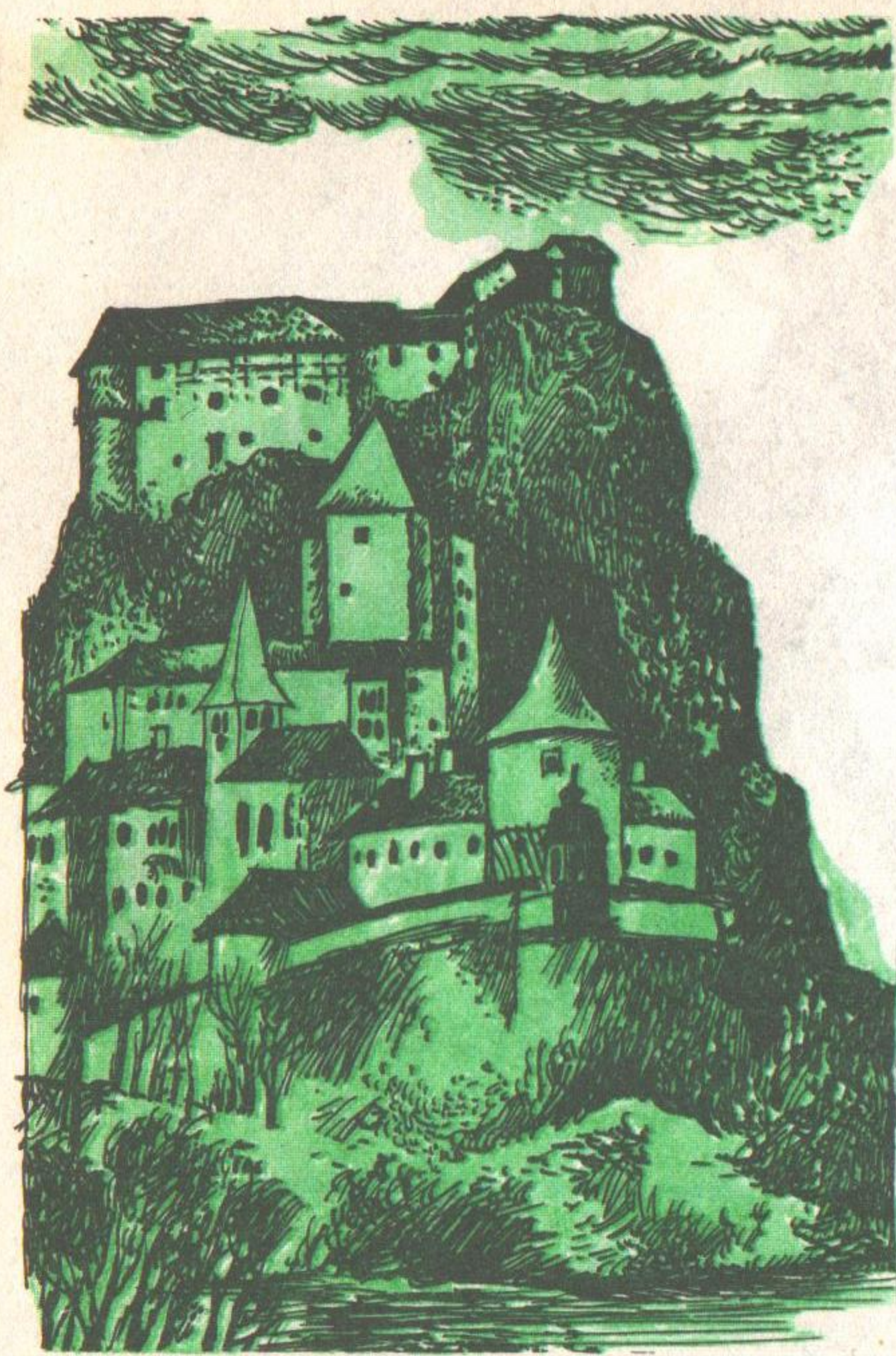
FABOVCI UROBILI, ako im poradil horár Duchoň. Začiatkom Mesiaca dlhých nocí vykopali tri borovice aj s kôlčom zamrzutej zeme — a presadili ich k chate.

„Na týchto vyrastú na jar utešené sviečky,“ povedal horár. „A druhý raz, keď budete chcieť niečo presádzať, radšej sa najprv spýtajte, aby ste zbytočne nerobili škodu.“

Borovica čierna

Riešenie z 1. čísla: Huby správne zbierame tak, že ich odrežeme nožikom, aby koreň ostal v zemi.

Husiti pod Oravským zámkom

Anton Habovštiak

Uhorský kráľ Žigmund bol úhlavným nepriateľom husitov a uhorská šľachta spolu s nemeckým mešťanstvom mu stáli verne po boku. Preto husiti vtrhli aj na Slovensko a ničili majetky magnátov. Na Považí podobýjali a ovládli všetky hrady a zámky. Po čase sa dostali aj na Oravu.

Obzerá si husitský veliteľ skalisko nad riekou a pravdaže, najmä zámok na tom skalisku, siahajúci až kdesi medzi chmáry na oblohe nebeskej. Chvíľami sa mu zdá, že sa zámok zo svojej výš-

ky nakláňa, akoby sa chcel uzrieť v zrkadle rieky.

„Och, či je len krásny, či je len utešený!“ vydýchol veliteľ. „Krajšieho zámku som ešte v živote nevidel.“

A stislo mu srdce pri myšlienke, že by jeho vojsko malo tú krásu spustošiť, rozbúrať. Tak veľmi ľúto mu to prišlo, že sa rozhodol od dobýjania upustiť. Hneď na druhé ráno, na veľký údiv svojich vojakov, vydal rozkaz: odťahnuť od zámku.

Pravdaže, skutočná príčina ich odchodu bola, podľa všetkého, iná. No v pamäti ľudu uchováva sa dodnes povest', že sa tak stalo preto, lebo husitského veliteľa dojala a obmäkčila nevídaná krása Oravského zámku.

KNÍŽKA PRE TVOJU RADOSŤ

Ako sa to vlastne začalo? Nuž tak, že Irke chcelo prebehnúť cez cestu čierne mača. Irka bola poverčivá, a tak by sa dalo čakať, že bude nadávať. Ona však miesto toho vzala mača domov, lebo sa jej zapáčilo, a dala mu meno Černuška. Na tom by nebolo nič — koľko detí už našlo na ulici mačence! Mača však vôbec nebolo mačaťom, ale malým leopardom, čo ušiel z cirkusu. Vznikla z toho poriadna kucapaca. Nielen preto, že sa Černuška postupne celkom prestala správať mačaco, že začala vystrkovať pazúry a ceriť zubále tak, ako to robia všetky dravce, ale najmä preto, že v cirkuse začali leoparda hľadať. Vypukla zúrivá polovačka na mačky, odohrala sa kopa smiešnych a zamotaných príhod. Kniha o nich rozpráva na vyše dvesto stranách. Najväčšie prekvapenie ťa čaká na tých posledných, keď Irke tleska celá Varša-

va. Ako a prečo, to sa dozvieš z knihy L. Wožnickej Černuška.

Šírý prales uprostred Južnej Ameriky a v ňom chalúpka, kde žije indiánsky chlapec Pablo so starou mamou Yacumou, psíkom Quitom a starou kozou Uyumi. Dlhú im bolo spolu dobre a iste by mohlo tak byť aj dlhšie, keby... keby stará mama nebola už veľmi stará. Jedného dňa zavrela oči naveky a Pablita čakala dlhá, nebezpečná cesta za tetou a strýkom. S kozičkou Uyumi musí chlapec prejsť celým pralesom, kde sa to len tak hemží hadmi a jaguármi. Musí sa plaviť na chatrnej plti, ktorú si sám zhlobí, po rieke plnej krokodílov, prebrodiť sa cez nebezpečný močiar... Podarí sa mu to? Nájde svoj nový domov? Veľmi mu to žičíme, pretože Pablito je naozaj statočný, zriedkavo odvážny chlapec. Ako sa skončilo jeho putovanie, o tom rozpráva kniha Pablito od nemeckej spisovateľky K. Recheisovej.

Tvoja kamarátka Matka.

BRÚSIME SI JAZYK

Učiteľka: Aký je budúci čas od „zivať“?

Ziak: Spať.

„Aké znamienko dávame za opytovacou vetou?“

„Za opytovacou vetou dávame opytovník.“

„Ako správne vyslovíme slovo diskusia?“

„Prosím, konferencia.“

„Janko, vedel by si povedať, čím dýchajú ryby?“

„Ryby, ryby dýchajú... aha, ryby dýchajú žubrienkami!“

„Žiaci, kto sú to kočovníci?“

„Prosím, pani učiteľka, kočovníci sú takí ľudia, ktorí sa vozia na kočoch.“

LOVCI PERÁL LOVCI PERÁL LOVCI PERÁL LOV

Leštani, Leštani,
čierna zem pod vami,
kdeže sú tí čerti,
že vás nepobrali!

Tutuľu, tutuľu,
pôjdeme na Šuľu,
zo Šule na Brusník,
dajú nám kapustník,
z Brusníka na Senô,
dajú nám pálenô.

Objavil Ján Ruman, 5. tr.,
Hrušovany

O ČOM BUĐU PISAŤ NOVINY R. 2831

Dnes sa podarilo kozmonautovi Lengferotisovi pripriať k rakete Veľký voz a dostať ho na Zem. Veľký voz ostane v astronautickom múzeu v Las Vegas. Malý voz, ktorý je ešte stále na oblohe, predbežne nezavdzia.

Zuzka Hegerová, 7. tr.,
Bratislava

LOVCI PERÁL LOVCI PERÁL LOVCI PERÁL LOV

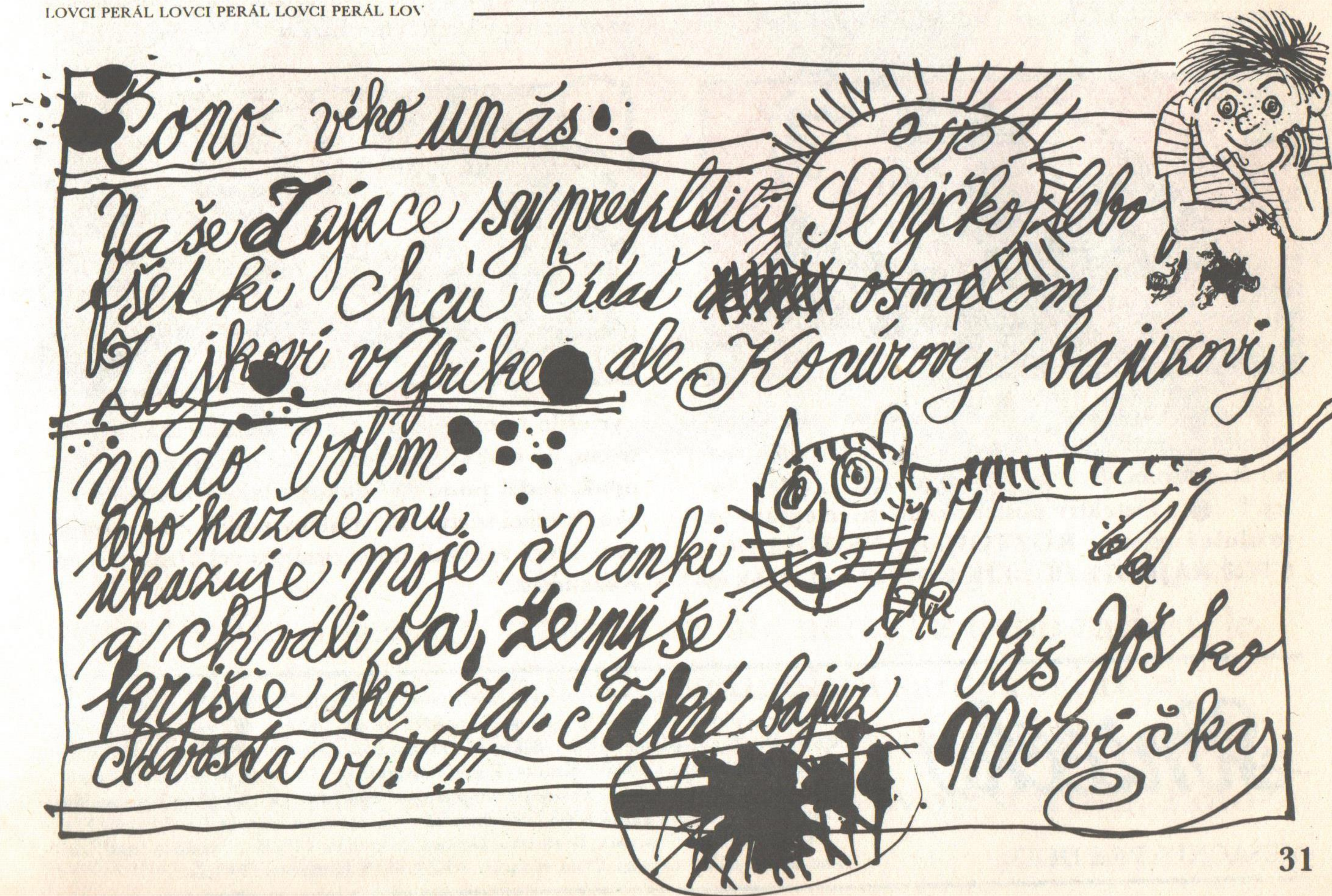
MILÁ REDAKCIA SLNIEČKA!

Srdečne Vás všetkých pozdravujem. Veľmi sa mi páči Váš časopis. A najviac sa teším na básničky, lebo ja rada recitujem. V Slniečku je toľko krásnych básní, že ani neviem, ktorú sa skôr naučiť. — I ja Vám posielam básničku, ktorú som sama vymyslela.

Dobří kucháři

Varíme si kašičku v maľovanom hrnčičku. Keď kašičku navaríme, medom si ju osladíme, mamička nás pochváli, že sme dobří kuchári.

Lenka Kolejáková, 4. tr.,
Liesek

Píše Krista Bendová, kreslí Božena Plocháčová

/Tajomstvo
snehuliaka/

V dedinke Nangaparbarbiturát napadol čerstvý sneh. Deti vybehli na ulicu a postavili normálneho snehuliaka. Nenormálne bolo, že ten snehulilak začal z ničoho nič — brechať. Deti zvýskli od strachu, okoloidúci dospelí taktiež a vznikla celoobecná haravara. O hodinu pricestovali novinári a na dru-

hý deň vedel celý svet, že v dedinke Nangaparbarbiturát sa zjavil snežný pes. ● Detektív Pokopalpetetro správu prečítal a pokrútil hlavou. Potom si sadol doma v izbe a začal prezerať všetky noviny za posledné dva týždne. Predovšetkým oznámenia o stratách a nálezoch. Po dhých hodi-

nách našiel konečne to, čo dovtedy iba tušil. Oznámenie: „Stratil sa biely pudlík, počúvajúci na meno Rozalinda. Kto by o ňom vedel... a tak ďalej.“ ● Detektív poslal okamžite telegram na príslušné miesto: ROZTOPTE SNEHULIAKA STOP NAJDETE PUDLIKA STOP ● Tak sa

vyriešilo tajomstvo brešúceho snehuliaka. Vďaka tomu, že detektív nerozmýšľal oddelene, ale naopak, vedel pomiešať dokopy také rozličné veci, ako: brešúci snehuliak, stratený pudlík a nepozorné deti, ktoré zagúľali do snehuliakovej hlavy úbohú Rozalindu.

Slniečko

MESAČNÍK PRE DETI

vydávajú Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež, kolektívny člen Matice slovenskej. Adresa redakcie: Bratislava, Nám. SNP 11, tel. 582-41-49. Vedúca redaktorka Mária Ďuríčková-Masaryková, redaktorka Hana Suchá. Výtvarný redaktor Miroslav Cipár, grafická úprava Lubomír Krátky. Tlačia Polygrafické závody, n. p., závod 1, Bratislava, Dukelská 4/c. Rozširuje Poštová novinová služba, informácie o predplatnom podáva a objednávky prijíma každá pošta i doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS — Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. 48/VII. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 3 Kčs, ročné predplatné 30 Kčs.